

20090376

Hankasalmen liikenneturvallisuussuunnitelma

Hankasalmen kunta
Keski-Suomen tiepiiri
Insinööritoimisto Oy Väylä

2001

08 TIEH/K-S

Hankasalmen liikenneturvallisuussuunnitelma

Hankasalmen kunta
Keski-Suomen tiepiiri
Insinööritoimisto Oy Väylä

2001

SISÄLLYSLUETTELO

1.	ESIPUHE	2
2.	LIKENNETURVALLISUUDEN NYKYTILA	5
2.1	Liikenneolosuhteet	5
2.2	Liikenneonnettomuudet	6
2.3	Kyselyt	8
2.5	Yhteenvedo liikenneturvallisuuden nykytilasta	9
3	HANKASALMEN LIKENNETURVALLISUUSSUUNNITELMAN TAVOITTEET	19
4.	HANKASALMEN LIKENNETURVALLISUUSTYÖN ORGANISOINTI	19
5.	HANKASALMEN HALLINTOKUNTIEN LIKENNETURVALLISUUS- TYÖN KEHITTÄMINEN	23
5.1	Hankasalmen liikenneturvallisuustyön painopistealueet	23
6.	KESKEISIMMÄT KIIKENNEYMPÄRISTÖN PARANTAMISTOIMET	26
6.1	Nopeusrajoitukset ja niiden tukitoimet asemakaava-alueilla	26
6.2	Keskustien (mt 641) liikenneturvallisuuden parantaminen	26
6.3	Kuuhankavedentien (mt 6416) liikenneturvallisuuden parantaminen	26
6.4	Ysitien (vt 9) liikenneturvallisuuden parantaminen	26
6.5	Hankasalmentien (mt 641) liikenneturvallisuuden parantaminen	27
6.6	Koulujen pihojen liikenneturvallisuuden parantaminen	27
7.	HANKASALMEN KOULUTUS- VALISTUS- JA TIEDOTUSSUUNNITELMAT	27
7.1	Sivistyspalvelujen liikenneturvallisuussuunnitelma	28
7.2	Sosiaali- ja terveystyöpalvelujen liikenneturvallisuussuunnitelma	34
7.3	Ympäristö- ja teknisten palvelujen liikenneturvallisuussuunnitelma	42
8.	HANKASALMEN LIKENNEYMPÄRISTÖN PARANTAMISTOIMIEN TOIMENPIDE- OHJELMA	45
8.-1	Liikenteenohjaustoimet	46
8.-2	Yleisten teiden parantamistoimet	47
8.-3	Katujen ja kunnan omistamien kiinteistöjen liikenneturvallisuuden parantamistoimet	49
8.-4	Yksityisten tahojen liikenneturvallisuuden parantamistoimet	50
8.-5	Rautateiden liikenneturvallisuuden parantamistoimet	50
8.-6	Teiden, katujen ja liikennealueiden kunnossapidon parantamistoimet	51
9.	SUUNNITELMAN LIKENNETURVALLISUUSTOIMIEN LIKENNETURVALLI- SUUS VAIKUTUKSET	56
10.	JATKOTOIMENPITEET	56
10.1	Suunnitelman käsittely	56
10.2	Suunnitelman toteutus	57
10.3	Liikenneturvallisuuskehityksen seuranta	58
10.4	Muut jatkotoimet	58

1.

ESIPUHE

Hankasalmen liikenneturvallisuussuunnitelma laadittiin Hankasalmen kunnan ja Keski-Suomen tiepiirin välisenä yhteistyönä. Suunnitelma kuuluu Liikenne ja Viestintäministeriön ns. kuntakannustin –kokonaisuuteen ja ministeriö on ollut suunnitelman osarahoittajana. Hankasalmen liikenneturvallisuussuunnitelma on työväline Hankasalmen liikenneturvallisuustyölle seuraavien kymmenen vuoden ajan. Se sisältää koulutus- valistus- ja tiedotustyön tienkäyttäjien liikennekäyttäytymisen parantamiseksi ja liikenneturvallisuuden ylläpitämiseksi sekä toimenpideohjelman liikenneympäristössä esille tulleiden puutteiden parantamiseksi.

Suunnitelman laatimista ohjasi hankeryhmä. Koulutus-, valistus ja tiedotussuunnitelman laatimiseksi päätettiin koota kolme tiimiä hallintokuntien työntekijöistä. Tavoitteena oli saada tiimeihin edustajat hallintokunnan kaikilta toimintasektoreilta laatimaan omaa liikenneturvallisuustyötään.

Kunnan liikenneturvallisuustyö on organisoitava, vastuutahot määrättävä ja kunkin tahon tehtävät määriteltävä. Hankasalmen liikenneturvallisuustyö organisoidaan siten, että kuntaan perustetaan liikenneturvallisuusryhmä ja hallintokuntiin liikenneturvallisuustiimit. Kunnan liikenneturvallisuusryhmä vastaa kunnan liikenneturvallisuustyöstä. Kunnanhallitus määrää ryhmän jäsenet ja tehtävät. Hallintokuntien liikenneturvallisuustyöstä vastaavat hallintokuntien liikenneturvallisuustiimit.

Suunnitelmaa ohjannut hanke ryhmä asetti liikenneturvallisuussuunnitelmalle tavoitteet. Hankasalmen liikenneturvallisuussuunnitelman tavoitteissa on huomioitu Liikenne- ja viestintäministeriön liikenneturvallisuussuunnitelman vuosille 2001- 2005 tavoitteet kuntien liikenneturvallisuustyölle. Onnettomuusvähenemätavoite on asetettu samalla tavoin kuin LVM:n liikenneturvallisuussuunnitelmassa

Hallintokuntien tiimit asettivat omille suunnitelmilleen tavoitteet. Kunnan liikenneturvallisuustyölle määriteltiin pääpainopistealueet. Oikeat tilannepiirteet ovat Hankasalmen kunnan liikenneturvallisuusryhmän pääpainoalue vuosina 2001- 2004. Pyöräilykypärän käytön lisääminen on kaikkien hallintokuntien liikenneturvallisuustiimien yhteinen pääpainopistealue vuonna 2001. Pelisääntöjen sopiminen turvallisesta liikkumisesta koulujen pihilla ja lähiympäristössä on sivistysosaston tiimin vuoden 2001 pääpainoaluetta.

Hankasalmen ja Laukaan liikenneturvallisuuksuunnitelman laatimista on ohjannut hankeryhmä, johon ovat kuuluneet seuraavat henkilöt:

Puheenjohtaja Seppo Kemppainen	Hankasalmen kunnanhallitus
Kh:n 2.varapj. Lauri Honkonen	Laukaan kunnanhallitus
Rakennustarkastaja Markku Saikkonen	Hankasalmen kunta
Tiimestari Kalevi Parkkonen	Laukaan kunta
Liikenneturvallisuuksins. Taisto Halttunen	Keski-Suomen tiepiiri
Rakennusmestari Sari Virkamäki	Keski-Suomen tiepiiri
Liikennesuunnittelija Rauni Malinen	Länsi-Suomen lääninhallitus
Ylikonstaapeli Hannu Aarniovuori	Jyväskylän kihlakunnan poliisi
Ylikonstaapeli Jukka Turpeinen	Jyväskylän kihlakunnan poliisi
DI Petteri Katajisto	Liikenne- ja viestintäministeriö
Toimistopäällikkö Leena Piippa	Liikenneturva

Hallintokuntien liikenneturvallisuuksuunnitelmia ovat laatineet seuraavat tiimit ja niiden jäsenet:

Sivistysosaston tiimi:

Ilkka Niemi sivistystoimesta
 Markku Kaura-aho lukiosta ja yläasteelta
 Heta Heinonen kirkonkylän ala-asteelta
 Orvokki Honkonen Ristimäen ala-asteelta
 Irma Minkkinen Säkinmäen ala-asteelta
 Katri Rintamäki kirjastosta
 Olli Hyvönen Aseman ala-asteelta
 Kuisma Pesonen Kärkkäälän ala-asteelta
 Kari Tarkiainen Venekosken ala-asteelta
 Ismo Immonen kirkonkylän ala-asteelta

Sosiaali- ja terveysosaston tiimi:

Terttu Rissanen sairaalasta
 Leena Leinonen neuvolasta
 Arja Repo vastaanotosta ja laboratoriosta
 Riku Repo mielenterveystoimistosta/asuntolasta
 Aino Korhonen työterveyshuollosta
 Maija Ahokas lääkekeskuksesta
 Raija Manninen kotihoidosta
 Seija Okker kotihoidosta
 Leena Mörsky kotihoidosta
 Sirkka Rauhala kotihoidosta
 Jussi Rantanen kuntoutuksesta
 Mirja Juvonen vanhainkodilta
 Pekka Helin hammashoitolasta
 Pirjo Liimatainen kotihoidosta

Ympäristöosaston tiimi:

Ympäristötoimen johtaja Markku Saikkonen

Rakennusmestari Seppo Turunen

Valvontamestari Pekka Veijalainen

Palopäällikkö Pertti Loivamaa

Ympäristösuojelusihteeri Sirpa Peitsenheimo-Aarnio

Puutarhuri Arto Gustafson

Varastonhoitaja Raimo Kovanen

Kiinteistönhoitaja Hannu Häkkinen

Suunnitelman laadinnassa on konsulttina toiminut Insinööritoimisto Oy Väylä, jossa suunnitelman laatimisesta on vastannut liikenneinsinööri Matti Karttunen.

2. LIIKENNETURVALLISUUDEN NYKYTILA

2.1 Liikenneolosuhteet

2.1.1 Tieverkko

Valtatietä, joka on verkollisesti liikenneväylästömme ylimmän toiminnallisen luokan tietä Hankasalmella on 35 km. Hankasalmella valtateistä Ysitie (vt 9) on pituutensa ja liikennemäärien mukaan Pieksämäentietä (vt 23) merkittävämpi. Seututeitä ovat Hankasalmentie (mt 641), Konnevedentie (mt 641) sekä Kangasniementie (mt 446). Muut haja-asutusalueen tiet ovat yhdys- teitä. Niistä tärkeimpiä ovat Nälkämäentie (mt 6412), Venekoskentie (mt 6411) ja Säkinmäentie (mt 5300). Hankasalmen kirkonkylän tärkein liikenneväylä on Keskustie (mt641), Asemanseudun Kuuhankavedentie (mt 6416) ja Niemisjärven Niemisjärventie (mt 6183)

2.1.2 Liikenne

Liikenne on vilkkainta Ysitiellä Laukaan ja Niemisjärven välisellä tieosalla. Sen keskimääräinen vuorokausiliikenne vuonna 2000 oli 5202 autoa/vrk. Ysitien liikennemäärä pienenee jyrkimmin Pieksämäentien liittymässä (4142 autosta 2403 autoon / vrk). Pieksämäentiellä liikennettä on huomattavasti vähemmän kuin Ysitiellä (1729 autoa/vrk). Haja-asutusalueen seututeistä vilkkaimmin liikennöity on Hankasalmentie (1787 autoa/vrk). Nälkämäentiellä liikennettä on 749 autoa/vrk. Taajamateistä vilkkain on Keskustie (2173 autoa/vrk). Kuuhankavedentiellä on Asemanseudun taajamassa on 1771 autoa/vrk ja Niemisjärventiellä Niemisjärvellä 186 autoa/vrk.

2.1.3 Maankäyttö

Hankasalmella on kolme taajamaa, Kirkonkylä, Asemanseutu ja Niemisjärvi. Taajamista Niemisjärvi ja Asemanseutu sijaitsevat Ysitien tuntumassa. Niemisjärven maankäyttö on liikenneturvallisuuden kannalta huono, koska taajaman maankäyttöä on molemmiin puolin valtatieä. Asutuksen painopiste on Ysitien eteläpuolella ja Niemisjärven koulu valtatie pohjoispuolella. Aseman seudun taajaman maankäyttö on kokonaan Ysitien kaakkoispuolella. Kirkonkylän taajaman maankäytön ongelma on se, että maankäyttöä on liian pitkällä matkalla Keskustien varrella. Autoliikenteen nopeudet eivät pysy taajaman reuna-alueilla riittävän alhaisina.

2.1.4 Autoliikenteen nopeudet

Tiepiiri mittasi autoliikenteen nopeuksia tutkalla päivällä syyskesällä 2000. Mittaustulokset tukevat kyselyjen tuloksia ja maastotarkastelujen havaintoja. Lisäksi Keskustieltä mitattiin nopeuksia pitkältä ajalta erillisessä nopeus- tutkimuksessa. Lyhytaikaisemman nopeusmittauksen tulokset näkyvät oheisesta taulukosta:

Mittauspiste	Keski- nopeus	Alhaisin nopeus	Korkein nopeus	keski- hajonta	Ylino- peutta ajaneiden osuus (%)
Hankasalmentie, Piilolantien jälkeinen suora (80km/h)	81,5 83,6	63 75	109 104	8,5 6,4	47 80
Hankasalmentie, Niiniementien jälkeinen suora (80km/h)	83,7 78,4	71 64	106 93	7,8 7,6	69 38
Konnevedentie, Ristimäen kohta (60 km/h)	69,3 65,0	60 55	89 106	8,5 11,0	83 61
Hankamäentie 15 (50 km/h)	49,3 45,5	35 35	65 64	8,0 7,2	41 23
Kirkkorannantie, Koulutien liittymä (30 km/h)	38,8 32,1	25 25	58 50	9,2 7,1	88 60
Koulumäentie, koulun kohta (60 km/h)	48,1 56,8	26 39	61 71	10,7 8,5	5 38
Niemisjärventie, Kaartotie liittymä (50 km/h)	48,3 45,0	40 33	61 57	7,3 6,3	44 18
Kuuhankavedentie, koulun kohta (50 km/h)	51,9 49,9	36 36	70 62	6,1 6,3	82 45
Kuuhankavedentie, Suotien kohta (50 km/h)	46,4 45,7	35 22	57 63	5,7 8,1	24 63
Nujulanlenkki (60 km/h)	64,4 64,5	48 52	97 94	9,9 10,3	63 57
Tervaniementie (50 km/h)	55,6 51,5	44 44	70 68	7,4 6,9	68 42
Yrjönkatu (30 km/h)	43,9 42,4	27 26	57 62	7,0 10,2	93 93

2.2

Liikenneonnettomuudet

Liikenneonnettomuusselvitys tehtiin poliisin tietoon tulleista liikenneonnettomuuksista vuosilta 1995-1999. Poliisin oli tilastoinut tarkastelujaksolla 143 liikenneonnettomuutta, joista 123 oli tapahtunut yleisillä teillä, 5 kaduilla, 8 yksityisteillä ja 7 muilla yleisesti liikennöidyillä yksityisillä alueilla.

Yleisten teiden liikenneonnettomuuksista oli 6 kuolemaan johtaneita, 47 loukkaantumiseen johtaneita ja loput aineellisiin vaurioihin johtaneita onnettomuuksia. Yksi yksityisteillä tapahtunut liikenneonnettomuus johti myös kuolemaan. Liikenneonnettomuuksien onnettomuuskustannukset tielaitoksen laskentatavan mukaan ovat 69,0 milj. mk, josta vuotuisiksi liikenneon-

nettomuuskustannuksiksi saadaan 14 milj. mk. Kustannukset on laskettu liikenneonnettomuuksien korjattuja yksikkökustannuksia käyttäen.

Ysitielle kasautuu yli puolet yleisten teiden liikenneonnettomuuksista. Tieosat 308 ja 309 ovat selvästi turvattomimmat, niillä tapahtui yli puolet Ysitien liikenneonnettomuuksista. Hankasalmentie on toiseksi pahin liikenneonnettomuuksien perusteella. Taajamaosuudelle (Keskustie) onnettomuudet kasautuvat selvästi. Keskustien liikenneonnettomuuksissa kevyen liikenteen osuus on silmiinpistävä.

Suuntaa antavaa vertailua henkilövahinkojen osalta voidaan tehdä tilastokeskuksen liikenneonnettomuustilastoista. Oheisesta vuoden 1999 tilastosta voi vertailla loukkaantuneiden määriä muutamissa lähialueen kunnissa, maakunnissa, lääneissä ja koko maassa.

Kunta	Loukkaantuneet 100 000 asukasta kohti
Hankasalmi	357
Laukaa	218
Toivakka	165
Konnevesi	122
Suolahti	103
Jyväskylän maalaiskunta	153
Pieksämäen maalaiskunta	202
Pohjanmaan maakunta	162
Keski-Suomen maakunta	162
Etelä-Pohjanmaan maakunta	228
Pohjois-Karjalan maakunta	99
Länsi-Suomen lääni	187
Oulun lääni	150
Itä- Suomen lääni	138
Koko maa	176

2.3 Kyselyt

2.3.1 Tienkäyttajakyselyt

Tienkäyttajakyselyissä palautettiin 126 vastauslomaketta. Kyselyt lähetettiin koululaisten ja päivähoidossa olevien lasten perheille. Vastauslomakkeen saaneilta pyydettiin koko perheen mielipiteet yhdellä vastauslomakkeella.

Turvattomia teitä mainittiin 36. Hankasalmentietä pidettiin turvattomana 34:ssä, Keskustietä 14:sta, Venekoskentietä 10:ssä, Näkinmäentietä 10:ssä, Konnevedentietä 8:ssa ja Ysitietä 7:ssä vastauslomakkeessa. Hankasalmentie ja Keskustie mainittiin useimmin myös jalankulkijoille ja polkupyöräilijöille turvattomina teinä.

Liittymistä turvattomimpana pidettiin Ysitien ja Niemisjärventien liittymää Niemisjärvellä. Se oli jalankulkijoiden ja polkupyöräilijöiden turvattomista kohteista kolmanneksi useimmin mainittu. Keskustien ja Hankamäentien liittymä oli kolmanneksi useimmin mainittu sekä turvattomana liittymänä että kevyen liikenteen ongelmakohteena.

Kysymykseen, mitkä tekijät Hankasalmen liikennekäyttäytymisessä eniten aiheuttavat turvattomuutta, saatiin 144 vastausta. Liian suuret nopeudet ovat kyselyyn vastanneiden mielestä selvästi eniten liikenneturvattomuutta aiheuttava tekijä Hankasalmella. Rattijuopot oli toiseksi eniten turvattomuutta aiheuttava tekijä Hankasalmen liikenteessä. Raskas liikenne aiheuttaa kolmanneksi eniten turvattomuutta.

Poliisin liikenteen valvonnan tehostamista esitettiin useimmin parannuskeinona liikennekäyttäytymisen parantamiseksi Hankasalmella, tiepiiriä ja kuntaa seuraavaksi useimmin. Varsin monen vastauslomakkeen täyttäjä oli sitä mieltä, että kaikkien tienkäyttäjien itsensä olisi otettava vastuu liikennekäyttäytymistä parannettaessa. Myös vanhempien vastuuta lasten liikennekäyttäytymisen parantamiseksi esitettiin useissa vastauslomakkeissa.

Paikallislehteä pidettiin tehokkaimpana liikenneturvallisuusasioiden tiedotusvälineenä.

2.3.2 Kysely kunnan palveluksessa oleville henkilöille, luottamushenkilöille ja yhteistyötahoille

Kunnan osastojen tämänhetkistä liikenneturvallisuustyötä ja sen kehittämistä selvitettiin kyselyllä. Kyselylomakkeet jaettiin kaikkien osastojen työntekijöille. Osastojen kyselyssä saatiin aivan liian vähän vastauksia. Kyselyissä saatiin yhden luottamushenkilön ja 11 työntekijän vastauslomakkeet. Liikenneturvallisuustyön yhteistyötahoista 5 poliisia ja Kankaisten kylätoimikunta vastasivat kyselyyn.

2.4 Yhteenveto liikenneturvallisuuden nykytilasta

2.4.1 Merkittävimmät liikenneturvattomuutta aiheuttavat tekijät

2.4.1.1 Liian suuret tilannenopeudet

Liian suuret tilannenopeudet on yksi keskeisimmistä liikenneturvattomuutta aiheuttavista tekijöistä. Kyselyissä se tuli poikkeuksellisen korostetusti esille. Nopeusmittaukset tukivat kyselyjen vastauksia ja maastotarkastelujen havaintoja. Liian suuret tilannenopeudet heikentävät erityisesti kevyenliikenteen turvallisuutta. Voimakkaimmin turvattomuuden kokevat ikääntyneet ja lapset. Turvattomuus koetaan suurimmaksi tienkohdissa, joissa autoliikenne ja kevytliikenne risteävät tasossa. Suuret nopeudet ovat keskeisin turvattomuuden syy niillä teillä ja kaduilla, joilla ei ole kevyen liikenteen väylää. Hankasalmentie kirkonkylän ja Asemanseudun välillä koetaan erittäin turvattomaksi. Liian suuret nopeudet ovat useimpien liittymien turvattomuuden keskeisin taustatekijä myös autoliikenteen turvallisuutta ajatellen.

2.4.1.2 Liikenneturvattomuutta aiheuttava liikennekäyttäytyminen

Autoliikenteen nopeudet ovat keskeisin liikenneturvattomuutta aiheuttava tekijä. Rattijuopot koetaan toiseksi eniten liikenneturvattomuutta aiheuttavaksi tekijäksi Liikennesäännöistä piittaamattomuus ja itsekkyyys liikenteessä aiheuttaa turvattomuutta.

2.4.1.3 Vähäiseksi koettu liikenteen valvonta

Kyselyissä poliisin rooli liikenneturvallisuustyössä tuli korostetusti esiin. Poliisin liikenteen valvonta koettiin vähäiseksi. Vähäiseksi koettu kiinnijäämisriski liikenne rikkomuksista vaikuttaa ajonopeuksiin ja liikennekäyttämiseen.

2.4.2 Keskeisimmät liikenneympäristön ongelmakohdat

2.4.2.1 Kirkonkylä

Hankasalmen kirkonkylällä liikenneturvattomuus keskittyy Keskustielle sekä koulukeskuksen ja monitoimitalon ympäristöön. Kaikkien olosuhdeselvitysten mukaan Keskustie on kevyelle liikenteelle turvaton. Risteäminen autoliikenteen kanssa on turvattominta. Liikenneolosuhteisiin nähden liian suuret autoliikenteen nopeudet ovat liikenneturvattomuuden keskeisin taustatekijä. Erityisesti taajaman laita-alueilla nopeudet eivät pysy liikenneturvallisella tasolla.

Koulukeskuksen ja monitoimitalon alueen liikennejärjestelyt ovat sekavat. Koulujen pihoiden on autoliikennettä ja pysäköintiä. Koululaiskuljetukset aiheuttavat ruuhkia kirkon edustalle ja Kirkkotielle. Kevyen liikenteen yhteydet asuntoalueiden ja koulukeskuksen välillä ovat puutteelliset samoin polkupyörien säilytyspaikat. Ongelmallisin tilanne on Koulutien jatkeena olevalla asemakaavassa kevyelle liikenteelle osoitetulla liikennealueella, jossa kevyen liikenteen lisäksi on koulun henkilökunnan, koulutaksien ja lapsia kouluun tuovien vanhempien liikennekaakokset aamuin illoin. Katujen lii-

kenteenohjaus on sekavaa ja liikennemerkkien käyttöperiaatteet vaihtelevat suuresti.

Kuva 2.4.2.1.1

Hankamäentien ja Keskustien liittymä koetaan turvattomaksi muutaman näkemäalueella kasvavan männyn takia. Keskeisin taustatekijä turvattomuudelle on kuitenkin autojen liian suuret nopeudet.

Kuva 2.4.2.1.2

Kirkonkylän läpi Keskustietä kulkee raskasta puutavaraliikennettä. Huoltoaseman tontille perävaunulliset autot ei mahdu, joten ne pysäköidään Keskustien varteen.

Kuva 2.4.2.1.3

Koulutien ja Kirkkorannantien liittymä on niin rakenteiltaan kuin liikenteen ohjaukseltaan sekava.

Kuva 2.4.2.1.4

Hankamäentiellä nopeudet nousevat helposti liian korkeiksi poikittaisen kevyen liikenteen turvallisuuden kannalta.

2.4.2.2 Asemanseutu

Asemanseudulla liikenneturvattomuus keskittyy Kuuhankavedentielle, Nujulan lenkille, Tervakoskentielle, Yrjönkadulle sekä koulun ja päiväkodin pihoille.

Kuuhankavedentiellä kevyen liikenteen ja autoliikenteen risteäminen on turvatonta. Olosuhteisiin nähden liian suuret tilannenopeudet ovat keskeisin turvattomuuden taustatekijä. Liittymäalueella oleva talo peittää näkyvyyden Salontien ja Kuuhankavedentien liittymässä. Yrjönkadulla on 30 km/h nopeusrajoitus. Kadulla ajetaan huomattavasti kovempaa ja nopeuksien keskihajonta on suuri, mitä heikentää erityisesti kevyen liikenteen turvallisuutta.

Asemanseudun koulun välituntipihassa on liian paljon autoliikennettä. Koululaiskuljetukset ja lapsia autolla kouluun kuljettavat ajavat koulun pihaan välitunnilla olevien lasten sekaan.

Metsätähden suunnittelussa ei ole kiinnitetty riittävästi huomiota liikenne- ja liikenneturvallisuusasioihin. Huoltoliikenne päiväkodin pihan läpi ja puutteelliset saattoliikenteen järjestelyt tuottavat vaaratilanteita.

Ysitien liittymäjärjestelyjä Asemanseudun taajamaan parannettiin vuonna 2000 Nujulanlenkin ja Aseman teollisuuden liittymissä ja vuonna 2001 Risilän eritasoliittymässä.

Kuva 2.4.2.2.1

Asemanseudun valtatieliittymien järjestelyjen yhteydessä on unohtunut sulkea Uimalantien turvaton ja tarpeeton liittymä.

Kuva 2.4.2.2.2

Kuuhankavedentiellä (mt 6416) autojen suuret nopeudet on keskeisin turvattomuuden taustatekijä. Tässä Yrjönkadun ja Salontien liittymässä näkyvyyttä peittää asumaton talo, jota jostain syystä ei ole saatu purettua.

Kuva 2.4.2.2.3

Vaikka Kuuhankavedentien puutavaraliikenne koetaankin ongelmana on myös Tervämäentiellä on raskasta puutavaraliikennettä sahalle.

Kuva 2.4.2.2.4

Yrjönkatu on toiminnalliselta luokaltaan kokoojakatu. Autojen nopeudet eivät pysy näin pitkällä ja suoralla kadulla 30km/h nopeusrajoituksen tasolla.

2.4.2.3 Niemisjärven taajama

Niemisjärven taajaman keskeisin liikenneturvattomuuden taustatekijä on se, että taajama on molemmin puolin valtatieä. Tällä hetkellä kevyelle liikenteelle on alikulkumahdollisuus, jonka käyttö on vähäistä, koska se ei satu käyttäjien kannalta parhaimpaan paikkaan. Pääosa niin auto- kuin kevytliikenteestäkin risteää tasossa valtatie Niemisjärventien liittymässä.

2.4.2.4 Ysitie ja Pieksämäentie

Ysitie ja Pieksämäentie kuuluvat valtakunnan tieverkoston korkeimpaan toiminnalliseen luokkaan. Valtateillä niin liikenne- kuin liikenneturvallisuusolosuhteet määräytyvät pitkämatkaisen liikenteen tarpeista. Raskas autoliikenne on näkyvin ja paikallisen liikenteen kannalta eniten turvattomuutta aiheuttava osa pitkämatkaisesta liikenteestä. Kyselyn perusteella kuntalaiset ei tunnista valtatie liikenneturvallisuusriskejä.

Niemisjärventien tasoliittymä on Ysitien turvattomin liittymä ja Pieksämäentien ja Ysitien liittymä seuraavaksi turvattomin. Liian suuri liittymätiheys on Ysitien liikenneturvallisuuden keskeisin turvattomuustekijä Hankasalmen tieosuudella. Yleisten teiden liittymien lisäksi valtatieosuudella on useita yksityistieliittymiä, joita on vaikea havaita valtatie nopeasta liikennevirrasta.

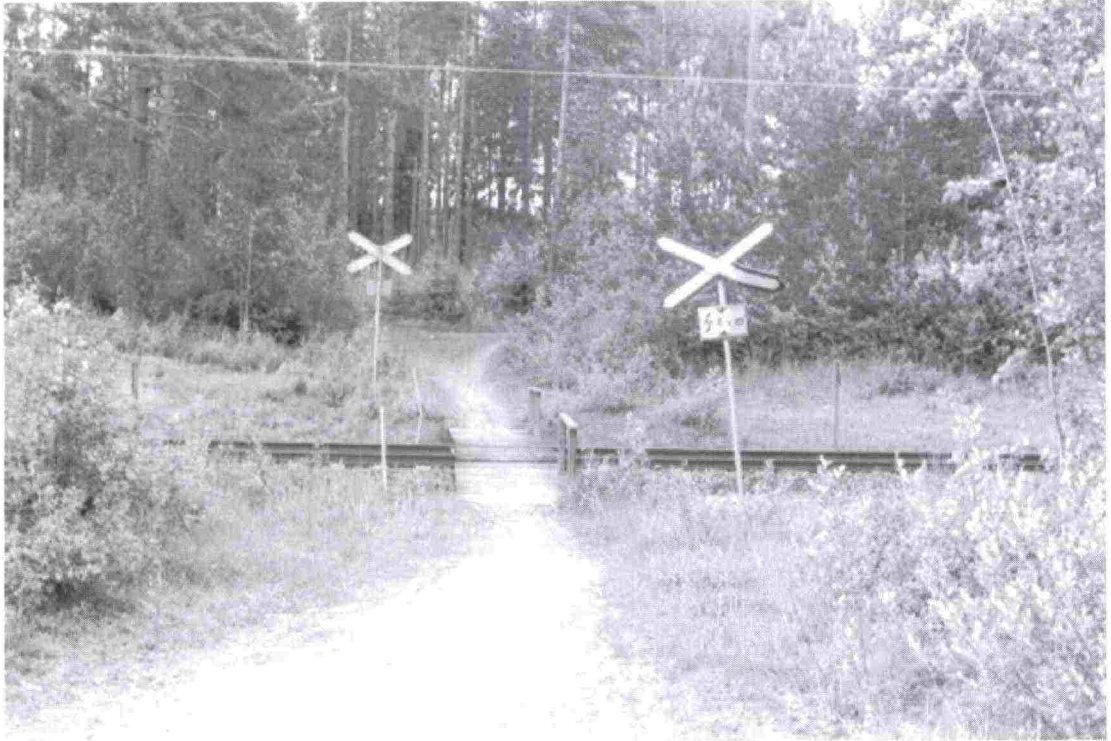

Kuva 2.4.2.4.1
Niemisjärven taajaman nelihaarainen valtatieliittymä koetaan turvattomaksi.

Kuva 2.4.2.4.2
Ysitien liittymiä parannettiin vuosina 2000-2001.

Kuva 2.4.2.4.3
Kevyen liikenteen vartioimaton tasoristeys Niemisjärvellä on turvaton.

Kuva 2.4.2.4.4
Suurin osa koululaisista kulkee Venekoskentien alkuosan ja Ysitien tasoliittymän kautta. Alikulku ei satu luontaiselle reitille.

2.4.2.5 Hankasalmentie

Kevyt liikenne kirkonkylän ja Aseman seudun välillä kokee turvattomuutta ajoradalla autoliikenteen mukana Hankasalmentiellä.

2.4.2.6 Konnevedentie

Konnevedentiellä autoliikenteen nopeudet koetaan liian korkeiksi niillä tieosuuksilla, joissa on tienvarressa asutusta. Konnevedentien tyypisillä teillä 60 km/h nopeusrajoitukset eivät pudota nopeuksia kevyen liikenteen odotusten mukaisiksi.

2.4.2.7 Venekoskentie ja Säkinmäentie

Venekoskentie ja Säkinmäentie koetaan huonokuntoisiksi ja turvattomaksi sorateiksi. Mikäli tiet päällystetään, on ne rakennettava kokonaan uudelleen, jotta päällyste niissä kestäisi. Säkinmäentie on parannettu soratienä niin hyväksi kuin se voidaan parantaa. Kyselyyn vastanneet arvostelivat tien muotoa. Hankasalmen maaperäolosuhteissa tiellä on oltava riittävä kuivaus niin tien rungolla kuin kulutuskerroksella. Sen takia tien molemmilla puolilla on oltava sivuojat ja tienpinnan on oltava niin kalteva, että siitä vesi poistuu.

Kuva 2.4.2.7.1

Asemanseudun ja kirkonkylän välille toivotaan kevyen liikenteen väylää. Keskustien (mt 641) alkuosuudella ajavat polkupyöräilijät vanhasta muistista ajorataa raskaasta autoliikenteestä välittämättä.

Kuva 2.4.2.7.2

Nälkämäentien liittymä Hankasalmentielle (mt 641) koetaan turvattomaksi. Tälle osuudelle toivottiin kevyen liikenteen väylää.

Kuva 2.4.2.7.3

Ristimäen koulun pihassa on ollut turhaa autoliikennettä. Kylätalon päähän rakennetun kääntösilmukan avulla on oppilaiden välituntipihalta saatu pois turha autoliikenne. Alueella oleva lentopallokenttä voidaan tarvittaessa siirtää pois.

3. HANKASALMEN LIKENNETURVALLISUUSSUUNNITELMAN TAVOITEET

Hankasalmen liikenneturvallisuussuunnitelmalle asetettiin onnettomuuk-sien vähentämistavoite. Hankasalmen liikenneturvallisuussuunnitelman pa-rantamistoimilla on saatava vähennettyä 6 henkilövahinko-onnetto-muutta/vuosi.

Onnettomuusvähenemätavoite on linjassa valtakunnallisten tavoitteiden kanssa.

Lisäksi suunnitelmalle asetettiin seuraavat tavoitteet:

1. On saatava myönteisempi asenne liikenteeseen.
2. On saatava liikenneturvallisuustyöhön suhtautuminen myönteisemmäksi.
3. Kunnan hallintokuntien liikenneturvallisuustyötä on saatava tehokkaam-maksi ja seurantatyö suunnitelmalliseksi.
4. Kuntalaiset on saatava mukaan liikenneturvallisuustyöhön ja tekemään omakohtaiset päätökset turvallisemmasta liikkumisesta
5. Kaavoitukseen on liitettävä liikenneturvallisuustarkastelut
6. Katu- ja tiesuunnitteluun on liitettävä liikenneturvallisuustarkastelut
7. Tiedottaminen on saatava tehokkaammaksi
8. Taajamiin on saatava nopeusrajoitusjärjestelmä, joka takaa liikennetur-vallisuuden
9. Nopeusrajoituksia on tuettava rakenteellisin toimenpitein
10. Jokaiseen taajamaan on laadittava liikenteenohjaussuunnitelmat
11. Valtatien 9 liikenneturvallisuutta on saatava parannettua
12. Maantien 641 liikenneturvallisuutta on saatava parannettua
13. Taajamiin ja niiden lähialueille on saatava jatkuva kevyen liikenteen väylästä
14. Näkemäalueiden kunnossapitoa on saatava tehostettua
15. Liikennealueiden kunnossapitoa on saatava tehostettua

4. HANKASALMEN LIKENNETURVALLISUUSTYÖN ORGANISOINTI

Toimiva ja tuloksellinen liikenneturvallisuustyö edellyttää selkeää liikenne-turvallisuustyön organisointia ja vastuun jakamista tälle organisaatioille. Hankasalmen liikenneturvallisuustyö organisoidaan ns. tiimimallin mu-kaan.

Hankasalmen kunnan liikenneturvallisuustyöstä vastaa kunnan liikennetur-vallisuusryhmä ja käytännön liikenneturvallisuustyöstä kunnan hallinto-kunnissa vastaavat kunnan hallintokuntien liikenneturvallisuustiimit. Kun-nan liikenneturvallisuusryhmän jäsenet ja puheenjohtajan nimeää kunnan-hallitus . Liikenneturvallisuusryhmään tulisi nimetä hallintokuntien johtavat viranhaltijat Lautakunnat nimeävät hallintokuntien liikenneturvallisuustiimit ja tiimien puheenjohtajan. Hallintokuntien tiimeihin tulisi nimetä tulosyksik-köjen päälliköt ja luottamushenkilöjäseneksi lautakunnan puheenjohtaja.

Sekä kunnan liikenneturvallisuusryhmän että hallintokuntien liikenneturvalli-suustiimien sekä niiden puheenjohtajien ja jäsenten tehtävät on määritelty.

Hankasalmen kunnan liikenneturvallisuuksuystyön organisaatiot

Hankasalmen kunnan liikenneturvallisuuksuysryhmä

- vastaa kunnan liikenneturvallisuuksuystyöstä ja sen seurannasta

Sosiaali- palvelujen lii- kenneturval- lisuuksustiimi

- vastaa oman osastonsa lii-
kenneturval-
lisuuksuystyöstä

Terveyspal- velujen lii- kenneturval- lisuuksustiimi

- vastaa oman osastonsa lii-
kennetur-
vallisuuksuys-
työstä

Sivistyspalve- lujen liiken- turvallisuuksu- stiimi

- vastaa oman osastonsa lii-
kenneturval-
lisuuksuystyöstä

Ympäristö- ja teknisten pal- velujen liiken- turvallisuuksustiimi

- vastaa oman osastonsa lii-
kenneturval-
lisuuksuystyöstä

Yhteistyötahot Poliisi, Liikenne- turva, tiepiiri, jär- jestöt, ym. liiken- turvallisuuksuystyön tahot

- tukevat kunnan lii-
kenneturval-
lisuuksuystyötä

Sosiaalipal- velujen hen- kilökunta

- koko osaston henkilökunta tekee liiken-
turvallisuuksuystyö-
tä oman osas-
ton suunnitel-
man mukaan

Terveyspal- velujen hen- kilökunta

- koko osas-
ton henkilö-
kunta tekee lii-
kennetur-
vallisuuksuystyö-
tä oman osas-
ton suunnitel-
man mu-
kaan

Sivistyspalve- lujen henkilö- kunta

- koko osaston henkilökunta tekee liiken-
turvallisuuksuystyö-
tä oman osas-
ton suunnitel-
man mukaan

Ympäristö- ja teknisten pal- velujen henkilö- kunta

- koko osaston henkilökunta tekee liiken-
turvallisuuksuystyö-
tä oman osas-
ton suunnitel-
man mukaan

Yhteistyötahot

- yhteistyötahot osallistuvat osas-
tojen liiken-
turvallisuuksuystyö-
hön lii-
kennetur-
vallisuuksusuunni-
telmassa sovi-
tulla tavalla

Hankasalmen kunnan liikenneturvallisuusryhmä

Puheen johtaja	
Hallintopalvelujen johtava viranhaltija	Ympäristö- ja teknisten palvelujen viranhaltija
Sivistyspalvelujen johtava viranhaltija	Keski-Suomen tiepiirin edustaja, Tiemestari
Sosiaalipalvelujen johtava viranhaltija	Jyväskylän kihlakunnan poliisilaitoksen päällystöön kuuluva edustaja
Terveyspalvelujen johtava viranhaltija	Liikenneturvan edustaja

Kunnan osastojen liikenneturvallisuustiimit

Puheenjohtaja (osaston johtava viranhaltija)	
Tulosityksikön edustaja	Tulosityksikön edustaja
Tulosityksikön edustaja	Tulosityksikön edustaja
Tulosityksikön edustaja	Tulosityksikön edustaja
Poliisin kenttätö edustaja	Yhteistyötahojen edustaja

Kunnan liikenneturvallisuusryhmän tehtävät:

- vastaa ja ylläpitää liikenneturvallisuustyöstä kunnassa
- koordinoi eri hallintokuntien ja kunnan alueella toimivien liikenneturvallisuustyön päävastuutahojen liikenneturvallisuustyötä
- ideoi ja organisoii yhteishankkeet
- vastaa liikenneturvallisuussuunnitelman toteuttamisesta, seurannasta ja sen vaikutuksista liikenneturvallisuuteen
- vastaa, että maankäyttösuunnitelmissa ja uusissa hankkeissa liikenneturvallisuusnäkökohdat on selvitetty
- vastaa hallintokuntatiimien sektorivastaavien liikenneturvallisuuskoulutuksen järjestämisestä
- kannustaa ja palkitsee vuoden liikenneturvallisuushankkeen ja/tai - työn

Kunnan liikenneturvallisuusryhmän puheenjohtajan tehtävät:

- kutsuu liikenneturvallisuusryhmän koolle
- toimii liikenneturvallisuusryhmän jäsenten tukihenkilönä
- välittää saamansa tietoa ja aineistoa liikenneturvallisuusryhmän jäsenille
- vastaa liikenneturvallisuustyön raportoinnista kunnan ja hallintokuntien johdolle sekä läänin/maakuntaryhmälle
- tiedottaa kunnan liikenneturvallisuusryhmän toiminnasta

Kunnan liikenneturvallisuusryhmän jäsenten/ hallintokuntien liikenneturvallisuustiimien puheenjohtajien tehtävät:

- osallistuvat kunnan liikenneturvallisuusryhmän kokouksiin
- kutsuvat oman hallintokuntansa liikenneturvallisuustiimin koolle
- toimivat hallintokuntansa liikenneturvallisuustyön tukihenkilönä
- raportoivat lautakunnalle ja kunnan liikenneturvallisuusryhmän puheenjohtajalle hallintokuntiensa liikenneturvallisuustyöstä
- tiedottavat hallintokuntiensa liikenneturvallisuustyöstä

Hallintokuntien liikenneturvallisuustiimien tehtävät:

- vastaavat omien hallintokuntiensa käytännön liikenneturvallisuustyöstä
- vastaavat omien hallintokuntiensa liikenneturvallisuussuunnitelmien toteuttamisesta
- saattavat liikenneturvallisuustyön hallintokuntiensa toimintasuunnitelmiin
- päivittävät/ pitävät ajan tasalla hallintokuntiensa liikenneturvallisuussuunnitelmia
- kannustavat ja palkitsevat hallintokuntansa vuoden liikenneturvallisuustyöt/ liikenneturvallisuustyöntekijät

Hallintokuntien liikenneturvallisuustiimien jäsenten tehtävät:

- osallistuvat hallintokuntansa liikenneturvallisuustiimin kokouksiin
- vastaavat oman toimintasektorinsa liikenneturvallisuustyöstä
- toimivat oman sektorinsa suoritusportaan tukihenkilönä
- vastaavat suoritusportaan liikenneturvallisuustyön opastuksesta ja koulutuksesta
- osallistuvat hallintokunnan liikenneturvallisuustiimikokouksiin
- osallistuvat liikenneturvallisuuskoulutukseen

5. HANKASALMEN HALLINTOKUNTIEN LIIKENNETURVALLISUUSTYÖN KEHITTÄMINEN

5.1 Hankasalmen liikenneturvallisuustyön painopistealueet

5.1.1 Hankasalmen kunnan liikenneturvallisuusryhmän liikenneturvallisuustyön painopistealueet

Hankasalmen kunnan liikenneturvallisuusryhmän ensimmäisen vuoden liikenneturvallisuustyön tärkeimmät toimet ovat kunnan kokonaisvaltaisen liikenneturvallisuustyön käynnistäminen tässä suunnitelmassa suunnitellulla tavalla ja käytännön toimista oikeat tilannenopeudet. Nopeuksien alentaminen liikenneturvalliselle tasolle edellyttää tavoitteellista liikenneturvallisuustyötä, johon kaikki Hankasalmen liikenneturvallisuustyön tahot saadaan aidosti sitoutumaan. Tämänhetkiset ongelmat on tunnustettava ja niihin on puututtava jämäkästi.

Auto kulkee sitä nopeutta, jota kuljettaja sillä ajaa. Oikea tilannenopeus vaatii jokaiselta autolla ajavalta omakohtaisen päätöksen ajaa oikeaa tilannenopeutta. Tämän päätöksenteon jälkeen on jokaisen autoilijan aloitettava harjoitella päätöksensä viemistä päivittäiseksi rutiiniksi. Kun jalka on tottunut oikeaan asentoon kaasupolkimella, käy oikealla tilannenopeudella ajo luonnostaan.

Hankasalmen kunnan liikenneturvallisuustiimit järjestävät ensimmäisen vuoden aikana joka taajamassa ja mahdollisesti haja-asutusalueiden koululla tapahtumia, joissa näytetään, miten auto eri nopeuksilta pysähtyy.

Taulukko 5.1.1-1. Oikeat tilannenopeudet

Poliisi <ul style="list-style-type: none"> - liikenteen valvonnan suunnitelmallinen tehostaminen - valvontatyöstä tiedottaminen - yhteistyö liikkuvan poliisin kanssa - yhteistyö kunnan liikenneturvallisuuksiin kanssa - yhteistyö kuntalaisten kanssa - osallistuminen oikeat tilannenopeudet - tilaisuuksiin 	Ympäristötoimi <ul style="list-style-type: none"> - liikenneturvallisuuksuunnitelman nopeusrajoitusten ja niitä tukevien rakenteellisten tukitoimien toteuttaminen - tehostettu tiedottaminen em. toimien toteutuksen yhteydessä - oikeat tilannenopeudet yleisö tilaisuuksiin osallistuminen - 30-40 km/h mitoitussnopeus uusien katujen suunniteluun - koko henkilökunta tekee sopimuksen ajaa oikeaa tilannenopeutta ja olla esimerkkinä muille niin työssä kuin vapaa-aikanakin 	Keski-Suomen tiepiiri <ul style="list-style-type: none"> - liikenneturvallisuuksuunnitelman nopeusrajoitusten ja niitä tukevien rakenteellisten tukitoimien toteuttaminen - tehostettu tiedottaminen em. toimien toteutuksen yhteydessä - oikeat tilannenopeudet yleisö tilaisuuksiin osallistuminen - yhteistyö poliisin kanssa nopeusrajoitusten valvonnan tehostamisesta uusien nopeusrajoitusten asettamisen yhteydessä - koko tiepiirin henkilökunta tekee sopimuksen ajaa oikeaa tilannenopeutta ja olla esimerkkinä muille niin työssä kuin vapaa-aikanakin
Sivistystoimi <ul style="list-style-type: none"> - oikeat tilannenopeudet yleisö tilaisuuksiin osallistuminen - oikeat tilannenopeudet aiheeksi vanhempainiltoihin - vanhemmat ja sivistystoimen henkilökunta tekevät sopimuksen oikeiden tilannenopeuksien käyttämiseksi - koululaiskuljettajat sitoutetaan käyttämään oikeaa tilannenopeutta 	Sosiaali- ja terveystoimi <ul style="list-style-type: none"> - oikeat tilannenopeudet kampanjaan osallistuminen - neuvolassa kerrotaan oikean tilannenopeuden tärkeydestä - koko henkilökunta tekee sopimuksen ajaa oikeaa tilannenopeutta ja olla esimerkkinä muille niin työssä kuin vapaa-aikanakin 	Vapo Oy <ul style="list-style-type: none"> - oikeat tilannenopeudet työmatkaliikenteessä - oikeat tilannenopeudet tarvaliikenteessä
Liikenneturva <ul style="list-style-type: none"> - koulutustilaisuuksien järjestäminen hallintokuntien työntekijöille - tiedotus- ja koulutusmateriaalia nopeuksien vaikutuksesta liikenneturvallisuuuteen 	Ammattiautoilijoiden järjestöt <ul style="list-style-type: none"> - tiedottavat ja korostavat oikeaa tilannenopeutta sekä työsuojeluasiana että liikenneturvallisuuksasiana jäsenilleen - oikeat tilannenopeudet - kampanjaan osallistuminen 	Hankasalmen Sanomat <ul style="list-style-type: none"> - tiedotus oikeista tilannenopeuksista - oikeita tilannenopeuksia tukevat linjat lehtiartikkelissa
Kylätoimikunnat <ul style="list-style-type: none"> - järjestävät oikeat tilannenopeudet yleisötilaisuuden omalle kylälleen - tekevät sopimuksen kyläläisten kanssa ajaa oikeaa tilannenopeutta sekä omalla kylällä että muualla 	Kunnan ostopalveluissa olevat autoilijat <ul style="list-style-type: none"> - sitoutuvat käyttämään oikeaa tilannenopeutta kunnalle suorittamissaan kuljetuspalveluissa 	Kuntalaiset <ul style="list-style-type: none"> - hankkivat tietoa ja motivoituvat oikeaan tilannenopeuteen - tekevät omakohtaisen päätöksen ajaa oikea tilannenopeutta - ilmoittavat poliisille nopeuksiin liittyvistä liikennerikkomuksista välittömästi
Yksityistiekunnat <ul style="list-style-type: none"> - nopeusrajoitusten asettaminen ja nopeusrajoituksista tiedottaminen 	Jyväskylän ajoharjoittelurata <ul style="list-style-type: none"> - koulutus ja asennekasvatus oikeisiin tilannenopeuksiin 	Hankasalmen urheiluautoilijat <ul style="list-style-type: none"> - tiedottavat oikeista tilannenopeuksista ja osallistuvat kampanjaan

5.1.2 Hallintokuntien liikenneturvallisuustiimien liikenneturvallisuustyön painopistealueet

Kaikki hallintokuntatiimit ottivat ensimmäisen vuoden liikenneturvallisuustyön pääpainoalueeksi pyöräilykypärän käytön lisäämisen. Sivistystiimin toiseksi pääpainoalueeksi otettiin sopimusten teko yhteisistä pelisäännöistä koulun pihalla ja pihan välittömässä läheisyydessä liikuttaessa. Sopimusosapuolia tulevat olemaan kaikki oppilaat, oppilaiden huoltajat, koululaiskuljetusten suorittajat, koko koulun henkilökunta, koulun pihan huoltoliikenteen harjoittajat sekä kaikki koulua myös illalla käyttävät. Henkilöstön motivointi, opastus ja koulutus liikenneturvallisuustyöhön on kaikkien tiimien kolmen ensimmäisen vuoden pääpainoaluetta.

5.1.3 Yhteistyön kehittäminen hallintokuntien liikenneturvallisuustyössä

Liikenne ja liikenneturvallisuus ovat yhteispeliä. Samoin liikenneturvallisuustyön tekeminen. Hyvä yhteistyö hallintokuntien liikenneväylien ylläpitäjien ja Hankasalmen liikenneturvallisuustyötä tekevien tahojen välillä ylläpitää liikenneturvallisuustyötä ja edistää tavoitteellista ja tuloksellista liikenneturvallisuustyötä. Hankasalmen liikenneturvallisuustyöhön mahdollisia yhteistyötahoja ovat mm.

- Ammattiautoilija järjestöt
- Taksiautoilija yhdistys
- Mannerheimin lastensuojeluliitto
- Liikenneturva
- Kuulonhuoltoliitto
- Näkövammaliitto
- Invalidiliitto
- Seurakunta
- Huoltoyhtiöt
- Kylätoimikunnat
- Vanhempainyhdistykset
- Suomen punainen risti
- Autoliiton paikallisyhdistys
- Vammaisneuvosto
- Vapo Oy
- Jyvässeudun ajoharjoittelurata
- Hankasalmen Urheiluautoilijat

6. KESKEISIMMÄT LIIKENNEYMPÄRISTÖN PARANTAMISTOIMET

6.1 Nopeusrajoitukset ja niiden tukitoimet asemakaava-alueilla

Hankasalmen taajamien liikenneturvallisuutta voidaan parantaa tehokkaimmin pudottamalla taajamien kokoojakatujen nopeusrajoitus 40 km/h:iin ja rakentamalla rakenteelliset hidasteet 40 km/h mitoitusnopeudella. Leveät suojatien keskisaarekkeet ja mutka kadussa sekä keskeisimpien suojateiden rakentaminen korotettuna ovat toimivia ratkaisuja Hankasalmella.

6.2 Keskustien (mt 641) liikenneturvallisuuden parantaminen

Keskustien liikenneturvallisuutta voidaan parantaa autoliikenteen nopeuksia säätelevillä leveillä suojatien keskisaarekkeilla ja kauppakeskustan kohdalla korotetuilla suojateilla. Keski- Suomen tiepiiri on laatinut parantamistoimista suunnitelman, joka toteutetaan vuonna 2001. Em. toimenpiteet parantavat merkittävästi Keskustien ylittävän kevyen liikenteen liikenneturvallisuutta.

6.3 Kuuhankavedentien (mt 6416) liikenneturvallisuuden parantaminen

Kuuhankavedentien liikenneturvallisuutta voidaan parantaa rakentamalla vilkkaimmille suojateille leveät suojatien keskisaarekkeet. Salontien liittymän näkemää peittävä osittain tiealueella oleva vanha rakennus tulisi purkaa ensitilassa. Vapon sahalle johtavan Ysitien liittymää parannettiin vuonna 2000 , mutta siitä huolimatta osa raskaasta puutavaraliikenteestä käyttäjä joko Nujulanlenkkiä tai Kuuhankavedentietä. Tarpeeton raskasliikenne tulisi saada poistettua Asemanseudun taajamasta.

6.4 Ysitien (vt 9) liikenneturvallisuuden parantaminen

Ysitien liikenneturvallisuutta voidaan parantaa liittymiä vähentämällä ja jäljelle jääviä parantamalla. Niemisjärven valtatie molemminpuolisen maankäytön liikenneturvallisuutta voidaan parantaa rakentamalla eritasoliittymä Ysitien ja Niemisjärventien liittymään. Eritasoliittymä parantaa sekä autoliikenteen että kevyen liikenteen turvallisuuden. Pieksämäentien ja Nälkämäentien liittymän turvallisuutta voidaan parantaa porrastamalla liittymä.

Asemanseudun taajaman valtatieliittymät on parannettu turvallisiksi. Jäljellä on yksi erittäin turvaton ja täysin tarpeeton liittymä Ysitielle. Uimalantien liittymää käyttävät kiireiset oikotienä Asemanseudun taajamasta Ysitielle ja aiheuttavat varatilanteita. Liittymän sulkeminen olisi pitänyt ottaa ehdoksi muiden liittymien parantamiselle. Mitä nopeammin liittymä saadaan katkaistua sitä parempi niin liittymää käyttäville kuin valtatiellä kulkevillekin.

Ohituskaistaparien rakentaminen parantaa yleensä vain liikenneturvallisuutta. Mutta yhdessä yksityistieliittymäjärjestelyjen ja hirviaitojen rakentamisen kanssa ohituskaista on myös liikenneturvallisuutta parantava toimi. Hirviaitojen päät tulisi varustaa ilmaisimin, jotka ilmoittavat, milloin hirviä on aidan päässä.

6.5 Hankasalmentien (mt 641) liikenneturvallisuuden parantaminen

Hankasalmentien kevyen liikenteen turvallisuuden parantamiseksi valaistun kevyen liikenteen väylän rakentaminen on ainoa liikenneturvallisuustoimi. Väylälle on verkollinen tarve kirkonkylän ja Asemanseudun taajamien väliselle kevyelle liikenteelle. Lisäksi tienvarressa on harvahkoa maankäyttöä, joka tuottaa kevyttä liikennettä.

6.6 Koulujen pihojen liikenneturvallisuuden parantaminen

Kirkonkylän koulukeskuksen ja monitoimihallin liikennejärjestelyjen toiminnan ja liikenneturvallisuuden parantamiseksi kannattaa laatia yleissuunnitelma, jonka laadinnassa ovat mukana myös molempien kiinteistöjen käyttäjien edustajat. Suunnitelma saattaa johtaa asemakaavan muutokseen. Koulukeskukselle on saatava rajattu välituntihiha, jolle ei ole mitään autoliikennettä kouluaikana. Koululaiskuljetusten reitti ja sen vaatimat tilaratkaisut, koulun henkilökunnan pysäköinti, huoltoliikenteen reitit sekä erityisesti turvalliset kevyen liikenteen reitit taajaman kevyen liikenteen väylästä on ensiksi ratkaistavia asioita.

Asemanseudun koulun pihan liikennejärjestelyjä voidaan parantaa suunnitteilla olevan peruskorjauksen yhteydessä. Pihan liikennejärjestelyjen parantamisesta kunnassa oli laadittu luonnos. Konsultti teki vaihtoehtoisen periaateluonnoksen, joka ei täyttänyt vanhempainyhdistyksen toiveita. Kunnassa laadittua luonnosta kannattasi tarkistaa liikennesuunnittelijan kanssa. Siinä polkupyörillä kouluun tulevat oppilaat joutuvat puikkelehtimaan pysäköityjen autojen ja autolla tapahtuvan koululaiskuljetuksen seassa. Ratkaisu on turvaton, eikä panna juurikaan koulun nykyistä liikenneturvallisuutta. Aseman koulun piha-järjestelyjen suunnittelua tulisi jatkaa niin, että liikennesuunnittelija tekisi yhdessä koulun, vanhempainyhdistyksen ja teknisen toimen kanssa yleissuunnitelman, joka olisi liikenneturvallinen ja täyttäisi koulun ja vanhempainyhdistyksen toiveet.

Hankasalmen kaikkien koulujen pihassa on turhaa autoliikennettä. Rajattu piha, jolle ei ole autoliikennettä puuttuu kaikilta kouluilta.

Koulujen pihojen suunnitelmien laatimisen yhteydessä sovitaan myös pelisäännöt, joita uudet järjestelyt edellyttävät ja joista tehdään kirjallinen sopimus. Edelleen sovitaan rangaistukset ja muut seuraamukset, joita sopimuksen rikkojalle seuraa. Näin kaikki tahot sitoutuvat toimimaan sovitulla tavalla. Rakennustoimien jälkeen käyttäjät perehdytetään toimimaan sovitulla tavalla ja sopimuksen noudattamista valvotaan.

7. HANKASALMEN KOULUTUS- VALISTUS- JA TIEDOTUSSUUNNITELMAT

Sivistyspalvelujen, sosiaali- ja terveystieteiden ja ympäristö- ja teknisten liikenneturvallisuustiimit laativat omille hallintokunnilleen koulutus-, valistus- ja tiedotussuunnitelmat.

7.1 Sivistyspalvelujen liikenneturvallisuussuunnitelma

KOULUT: Kirkonkylä, Ristimäki, Kärkkäälä, Säkinmäki, Venekoski, Seutukoulu, Asema, Niemisjärvi

7.1.1 Koulualueen liikennekäyttäytymisen keskeisimmät turvattomuutta aiheuttavat tekijät.

Kirkonkylä:

Kouluun tuloväylät eivät liikenteellisesti toimi enää 2000-luvulla samoin kuin ne 1960-luvulla on suunniteltu. Liikenteen määrä ja laatu on kasvanut ko. ajankohdasta merkittävästi. Koulutien suunnalta risteys Koulutien ja Kirkkorannantien kohdalla on ongelmallinen. Kirkkorannantiellä oleva kevyen liikenteen kaista vaihtuu risteyskohdalla tien toiselle puolelle. Samoin liikennemerkkijärjestelyiltään risteys on sekava. Yläasteen kulmalta kirkon parkkipaikalle mentäessä jalan kävellään aluksi vain jalankulkijoille tarkoitettua tietä, mutta se muuttuu Kirkkotien mutkassa niin, että yhtäkkiä jalankulkija käveleekin keskellä ajotietä. Kyseisessä kohdassa ei ole minkäänlaista suojatietä merkittynä tien ylitykselle.

Säkinmäki:

Kylän läpäisevä maantie kulkee koulun editse. Lapset eivät aina oivalla tätä vaaratilannetta. Koulumatkalla on Rautalamille päin mentäessä erittäin vaarallinen kapea mutka. Piha-alueella liikkuu päivisin paljon autoja, koska kylän miehet käyvät piharakennuksessa tekemässä puutöitä. Myös taksi ajaa aivan koulun rappusten eteen. Koulun läheisyydessä on kyllä parkkipaikka, mutta sitä vähemmän käytetään.

Kärkkäälä:

Kohtalaisen vilkkaasti liikennöity maantie kulkee koulun vierestä. Tiellä liikkuu myös raskasta kalustoa (mm. tukkirekat Äänekoskelle). Yksi läheltä piti tilanne on jo ollut, kun hakerekka oli ajaa koulutaksin päälle talviliukkailla pari vuotta sitten. Sen perusteella saatiin koulun lähelle 60 km nopeusrajoitus.

Ristimäki:

Koulu sijaitsee vaaralliseksi luokitellun Konnevedentien varrella. Koulun kohdalla on 60 km:n nopeusrajoitus, mutta jalankulkuväylä puuttuu. Suurin osa oppilaista on kuljetuksessa. Piha-alueella liikkuu paljon autoja koululaisten, kerholaisten ja kylätalon käyttäjien vuoksi.

Venekoski:

Koulun ohitse kulkee melko vilkasliikenteinen tie. Vaikka kylän kohdalla on 60 kilometrin nopeusrajoitus, vaaratilanteita syntyy, koska kylän kohdalta puuttuu kevyenliikenteen väylä. Tien auraus ja hiekoitus suoritetaan lumipyryn jälkeen liian myöhään ja tämä aiheuttaa myös ongelmia liikenneturvallisuudessa.

Seutukoulu:

Kankaisten koulu sijaitsee vilkkaasti liikennöidyn kantatie 23:n varrella. Koulun sisääntuloväylän kohdalla on levike. Lähes kaikki koulun oppilaat ovat kuljetuksissa, joten koululaisten liikkuminen tiellä on vähäistä.

Sauvamäenkoulu:

Sauvamäen koulu sijaitsee sekin maantien varressa. Lisäksi koulun läheisyydessä on rautatietasoristeys. Koulun oppilaat kulkevat pääosin taksikyydillä.

Aseman / Mäkelän koulu:

Koulut sijaitsevat tien 6416 varrella. Tiellä on huomattavaraskaan liikenteen osuus. Kevyen liikenteen väylä on välillä Ristilä - Poikola.

Vaarapaikat: Kevyen liikenteen väylä kulkee osittain aivan ajoradan vieressä, tienlytykset, koulun piha-alueen liikenne.

Niemisjärven koulu:

Niemisjärven koulu sijaitsee Simunantien läheisyydessä. Tie on kapea ja siinä on 60 km tuntirajoitus. Koululaisista varoittavista merkeistä huolimatta autot ajavat siinä liian kovaa. Vaarallisin paikka Niemisjärven koululaisten koulumatkoissa on Ysitien ylitys. Monet koululaiset ylittävät Ysitien koulumatkoilla ja vaaratilanteitakin on ollut joitakin, vaikka tie on mahdollista alittaa Niemisjärven grillin luota. Koulu suosittaakin alituksen käyttöä joka syksyisessä tiedotteessaan. Toinen vaaranpaikoista on koulun pihan läpi kulkeva tie opettaja-asuntolaan. Oppilaat eivät aina leikeissään havaitse ohikulkevia autoja.

7.1.2

Yhteenveto kouluissa tehtävästä liikennekasvatustyöstä.**Kirkonkylä:**

Luokille 1-2 on liikennekasvatusta joka vuosi (poliisin vierailu).

Koululla on ollut vuosi sitten polkupyöräkypärän käyttökampanja. Tällä hetkellä tämä vanhempainyhdistyksen aktivoima kampanja on seurantavaiheessa. Tänä keväänä on oppilaille kysely polkupyöräkypärän käytön aktiivisuudesta. Koulu tekee pyöräretkiä, jolloin pyöräilijän liikenneturvallisuuteen kiinnitetään huomiota. Vanhempien kanssa on sovittu järjestelystä, jonka mukaan ekaluokkalaiset eivät tule polkupyörillä kouluun.

Säkinmäki:

Luokkien 0-2 lapset 'kävelevät' ainakin joka toinen vuosi opettajan kanssa läpi koulualueella olevan maantiepätkän ja opettelevat tien ylitystä, linja-autosta poistumista Jane.... Poliisi on käynyt muutaman kerran antamassa opastusta 0-2 -luokille. Liikenneteema kuuluu luokkien 0-6 aihekokonaisuuksiin koulussa eli sitä käydään läpäisyperiaatteella läpi lukuvuoden aikana. Enemmän saisi olla ja järjestelmällisempää!

Kärkkäälä:

Pääpiirteittäin samalla mallilla myös Kärkkäälässä.

Ristimäki:

Kuten edellä. Heijastimet pyritään jakamaan vuosittain. Liikenneopetuksen pääpaino on syksyisin ja keväisin.

Venekoski:

Koulussa on painotettu samoja asioita kuin edellä. Keväisin on joskus pidetty liikennekilpailu, jossa painotetaan liikennesääntöjen osaamista ja pyörän hallintaa. Asennekasvatus on tärkeä liikennevalistuksen muoto ja tähän liittyy poliisivierailut. Heijastimet jaetaan kaikille syksyisin ja painotetaan pyöräilykypärän käyttöä.

Seutukoulu:

Liikennekasvatusta käydään läpi luonnontiedon tunneilla.

Aseman / Mäkelän koulut: Edellä mainitut toimivat menetelmät ovat käytössä myös Aseman ja Mäkelän kouluissa.

Niemisjärven koulu:

Liikennekasvatus samansuuntaista kuin muillakin kouluilla. Painottuu 0-2 luokille. Syystiedotteessa suositellaan kypärän ja heijastimen käyttöä sekä Ysitien alituksen käyttöä. Olemme myös järjestäneet muutamia liikennekas-

vatus- tapahtumia, kuten liikennesuunnistuksen, jossa 5-6 luokan oppilaat opastivat pienempiä Niemisjärven eri vaarapaikoissa. Myös vanhemmat ja poliisi osallistuivat tähän tapahtumaan.

7.1.3 **Koulujen liikennekasvatuksen koulutus-, valistus- ja tiedotussuunnitelma** **Keskeisimmät tavoitteet**

1. Oppilaat ymmärtävät oman vastuun merkityksen liikenteessä: 'Järki käteen'.
2. Oppilaat tuntevat heitä koskevat liikennesäännöt ja haluavat noudattaa niitä.
3. Oppilaat tunnistavat koulualueen ja koulumatkan vaarapaikat liikenteessä.
4. Summa summarum: Koululaiset oppivat käyttäytymään turvallisesti liikenteessä koulumatkoilla, vapaa-aikoina ja julkisissa liikennevälineissä.

7.1.4 **Liikennekasvatuksen sisällöt**

Alla olevia sisältöjä käydään läpi teemapäivinä tai -viikkoina sekä läpäisypäiväkohtaisesti pitkin lukuvuotta. Keskeiset asiat on syytä kerrata vuosittain, erityisesti koulunsa aloittavien kanssa. Poliisin ja muiden asiantuntijoiden vierailut ovat tärkeitä.

Oman kouluympäristön vaaranpaikat ja niihin tutustuminen

Jalankulkijoita ja pyöräilijöitä koskevat liikennesäännöt: Paikka liikenteessä, tien ylitys, kääntymiset, pihalta tulo, liikennevalot ja -merkit, maantiellä käyttäytyminen yleensä

Pyöräilykypärän käyttö

Polkupyörän varusteet ja huolto; pyörän hallinta

Heijastimen hyödyt; pimeällä liikkuminen

Mopoasiat (5.-6. luokka)

Ihminen - auto -epäsuhteen tajuaminen: Jalankulkija tai pyöräilijä on aina heikommassa asemassa!

Toisten huomioiminen liikenteessä

Matkustajana autossa ja julkisissa liikennevälineissä

Hätäilmoituksen tekeminen

Koulujen liikennevalistustyö olisi hyvä aloittaa vanhempainilloissa seuraavilla teemoilla:

1. Koulun piha-alueen liikennöinti ja turvallisuus

Suunnitteilla myös tiimit, joissa mukana kunkin koulun johtaja, vanhempien edustaja, koululaiskuljettaja ja ympäristötoimen edustaja. He kartoittavat yhdessä pihojen turvallisuuden ja ehdottavat jatkotoimia tarvittaessa.

2. Pyöräilykypärän käyttö.

3. Yhteistyö vanhempien kanssa

Vanhemmat vastaavat ja huolehtivat lastensa liikennekasvatuksesta (myös turvavarusteiden hankinta).

Esimerkiksi vanhempainilloissa käsitellään koulun alueen liikenneturvallisuutta ja sovitaan yhteisistä säännöistä. Kotikasvatuksen tuettava koulua; yhteiset sopimukset!

Vanhemmat voivat pitää tunteja teemasta kouluissa.

Vanhempainyhdistyksen tai -neuvoston rooli tärkeä.

7.1.5 Muut yhteistyökumppanit

Ympäristö- ja tekniset palvelut

(Koulun pihan ja lähialueiden liikenteen ohjauksen suunnittelu ja parantaminen; koulun pihojen ja lähialueiden kunnossapito.)

Poliisi

Suunnitelmallinen liikennekasvatustyö kouluissa: koulun järjestämiin liikenneturvallisuustapahtumiin osallistuminen.)

Liikenneturva

(Kouluttaa opettajia ja laatii opetusmateriaalia; osallistuu koulun liikenneturvallisuustapahtumiin.)

Kulkuneuvojen ja turvavarusteiden myyjät

Tutustuvat myymiinsä tuotteisiin niin hyvin, että osaavat itse käyttää niitä ja opastaa asiakasta niiden käytössä; koulun liikenneturvallisuustapahtumiin osallistuminen; tarjouskampanjat liikenneturvallisuustuotteista.)

Järjestöt ja yhdistykset

(Liikenneturvallisuuskampanjat; liikenneturvallisuustapahtumiin osallistuminen.)

Koululaiskuljettajat

(Liikenneturvallisuusasioiden huomiointi kuljetuksissa; liikennesääntöjen noudattaminen ja oma esimerkki liikenteessä.

Sosiaali- ja terveysterveyst

(Kouluterveydenhoitajan neuvonta liikennetapaturmien ennaltaehkäisemiseksi; pyöräilykypärän ja muiden turvavarusteiden käytön edistäminen; tapaturmien yhteydessä keskustelu ja opastus turvallisempaan toimintaan; liikenneraittiuskasvatus.)

Henkilöstön koulutus

Opettajien VESO- päivät oiva foorumi koulutukselle

Hyödynnetään asiantuntijoita eri tahoilta

Koulutus voisi olla 'pakollista' tietyin väliajoin, kuten ensiapukoulutuskin

7.1.6 Oppimateriaalin hankinta ja säilytys

Kunta voisi keskitetysti hankkia kouluille materiaalia ja varata näihin erillisen määrärahan. Osa materiaaleista voisi olla kiertäviä. Kiertävä materiaali säilytettäisiin esimerkiksi koulutoimistossa.

Hyödynnetään Liikenneturvan ilmaismateriaalia.

Hyviä materiaaleja: videot, havaintomateriaali kypärän turvallisuudesta, pienille 'liikennematot', liikennemerkit

7.1.7 Opetusohjelmien toteutumisen seuranta ja tulosten arviointi

Ohjelmien toteutuminen tulee arvioida joka kevätlukukauden päättyessä normaalin työsuunnitelman arvioinnin yhteydessä.

Oppilaat arvioivat itsensä tietoja, taitoja ja asenteita.

Opettajat ja vanhemmat arvioivat oppilaiden ja itsensä tietoja, taitoja ja asenteita.

Seurataan, kuinka 'homma pelaa' käytännössä, eli onko opittu mitään.

7.1.8 Tiedotus ja tiedon siirto liikenneturvallisuuksasioissa

Annettava selkeät ohjeet koulun pihalla ja lähialueella liikkumisesta oppilaille, koulun henkilökunnalle, huoltoliikenteelle, kunnan koululaiskuljettajille sekä kouluun oppilaita kuljettaville vanhemmille.

Vanhempien ja kouluviranomaisten oltava tietoisia koulualueen ja matkojen turvallisuudesta. Tapahtuneet onnettomuudet ja vaaratilanteet on kirjattava, niistä on tiedotettava ja keskusteltava oppilaiden ja vanhempien kanssa.

Ongelmista tiedotetaan myös niitä korjaaville tahoille.

Vanhempainillat ja erilliset tiedotteet ovat hyviä tiedottamisen keinoja.

Liikenneturvallisuuksipalaverit kyläkouluilla.

7.1.9 Liikenneturvallisuuksasiat koululaiskuljetuksissa

Kun työnsä aloittaa uusi kuljettaja, tulisi hänen osallistua liikenneturvallisuuksikoulutukseen ennen koulujen alkamista. Ko. koulutus on suositeltavaa myös 'vanhoille' kuljettajille. Kuka järjestäisi tätä koulutusta?

Kuljettajien tiedostettava se, että he ovat malleina lapsille liikenteessä. Heidän taitonsa ja asenteensa välittyvät lapsille.

Liikenneturvallisuuksin huomiointi liikenteessä.

Koulukyyditykset on järjestettävä siten, että taksien ei tarvitse ajaa turhan lujaa. Tosin jotkut ajavat lujaa pelkästä tottumuksesta. Tähän ovat vanhemmatkin kiinnittäneet huomiota.

Turvavöitä on riitettävä kaikille ja ne on kuljettajien huolehdittava kiinni.

7.2 Sosiaali- ja terveyspalvelujen liikenneturvallisuuksisuunnitelma

Sosiaali- ja terveyspalvelujen henkilökunnasta muodostettiin tiimi laatimaan sosiaali- ja terveystoimen liikenneturvallisuuksisuunnitelmaa. Jatkossa molemmille osastoille nimetään omat liikenneturvallisuuksistiimit, jotta sosiaali- ja terveystoimen liikenneturvallisuuksityö tehostuisi.

7.2.1 Sairaalan liikenneturvallisuussuunnitelma

Terveyskeskuslääkärit, hoitajat, röntgen, laboratorio, lääkehuoltokeskus, keskusvarasto, neuvola ja kotisairaanhoido

Kohderyhmä, tavoite	Toimenpide	Vastuu ja ajoitus
Vastaanoton asiakkaat / potilaat Erityisesti huomioitava: Ajokorttitodistuksia hakevat, lääkkeitä ja päihteitä käyttävät, iäkkäät ja vajaakuntoiset Tavoitteena: liikenteessä vain ajokuntoiset	Ajokorttia uusittaessa huomioitava erityisesti iäkkäiden ja vajaakuntoisten fyysinen, kognitiivinen terveydentila ja aistitoiminnot Runsaasti alkoholia ja päihteitä käyttävien henkilöiden reaktiokykyyn ja vastuuntuntoon kiinnitetään erityistä huomiota. Lääkkeiden vaikutuksesta keskustellaan henkilökohtaisen ohjauksen keinoin	Hoitohenkilökunta Lääkärit Vastaanotolla käyntien yhteydessä jatkuvasti
Liikkumiseen sopiva, oikea ja turvallinen apuväline sitä tarvitseville	Apuvälineasioissa ohjataan fysioterapeutille/kuntoutukseen. Vastaanoton henkilökunta päivystysaikoina hankkii ja ohjaa apuvälineiden hankinnassa ja käytössä. Talvella huomioidaan erityisesti heijastimen, jääpiikien ja liukuesteiden käytön edistäminen	Hoitohenkilökunta Lääkärit Fysioterapeutti Kuntohoitaja
Turvallinen liikkuminen terveyskeskuksessa ja terveyskeskuksen piha-alueilla	Huomioidaan liikkumista vaikeuttavat tekijät asiakkaan kannalta (esim. invalidit ja pyörätuolilla liikkujat) Torjutaan liukkaus piha-alueilta	Hoitohenkilökunta aloitteellinen toimissa yhdessä talonmiehen ja teknisen puolen kanssa
Terveyskeskuksen liittymän turvallinen	Ei anneta lumipenkköjen kasvaa niin suureksi, että niistä tulee näkemäesteitä	Kiinteistöhuolto valvoo ja hoitaa sekä henkilökunta ilmoittaa kiinteistöhuollolle
Lääkekeskuksen huoltoliikenteen turvaaminen	Tavarankuljetusautoille turvattava riittävän leveä ja esteetön reitti terveyskeskuksen ympäri lääkehuoltokeskukseen Reitti ja huoltoalue merkitään asianmukaisesti liikennemerkeillä ja viitoilla	Tekninen toimi ja terveyskeskuksen muu henkilökunta ei haittaa pysäköinnillään huoltoliikennettä
Asiakkaiden ja henkilökunnan pysäköintijärjestelyjen parantaminen	Piha-alue suunnitellaan ja parannetaan niin, että sekä potilaille että henkilökunnalle riittävästi pysäköintipaikkoja erillään toisistaan.	Tekninen toimi, lämmityspaikkatarve selvitetään vuosittain ennen talven tuloa
Odottavat äidit Lapsi turvallisesti autossa Oikea ja turvallinen ajonopeus, vauva turvakaukalossa, muut lapset turvatuimissa ja aikuisilla turvavyöt kiinni	Terveydenhoitajan antama ohjaus ja neuvonta sekä infomateriaalin jakaminen, Perhevalmennus	Neuvolan henkilökunta neuvolakäyntien yhteydessä

7.2.2 Sairaalan liikenneturvallisuussuunnitelma

Tavoitteena: Sairaalan potilaiden ja henkilökunnan turvallinen liikkuminen sisätiloissa ja sairaalan ulkopuolella

Sisätilat/potilaat

Tavoite	Toimenpide	Vastuu
Apuvälineiden (rol-laattorit, kelkat, pyörä-tuolit ym.) sopivuus, käyttö ja turvallisuus	Henkilökohtainen apuvälineen arviointi, opastus(varsinkin kotiutustilanteissa riittävän ajoissa) Säännöllinen huolto. Tarkastus ja turvallisuus(jarrut ym.)	Fysioterapeutti Kuntohoitaja Omahoitaja Koko henkilökunta Fysioterapeutti Kuntohoitaja Henkilökunta Kiinteistön hoitaja Koko henkilökunta
Käytävien ja huoneiden riittävä siisteys ja esteetön liikkuminen	Huolehditaan huoneessa olevien apuvälineiden sijainnista Turhat apuvälineet pois käytäviltä Apuvälinevaraston siisteys	Koko henkilökunta
Riittävä valaistus	Riittävästä yö- ja päivävalaistuksesta huolehtiminen	Koko henkilökunta
Ulko-ovien lukossa pysyminen	Tarkka valvonta	Koko henkilökunta
Sisäjalkineiden turvallisuus	Jalkineiden tarkka sovitus, oikea koko ja tarkoituksenmukaisuus	Henkilökunta

7.2.3a Sairaalan liikenneturvallisuussuunnitelma

Tavoitteena: Sairaalan potilaiden ja henkilökunnan turvallinen liikkuminen sisätiloissa ja sairaalan ulkopuolella

Ulkotilat/potilaat

Tavoite	Toimenpide	Vastuu
Apuvälineen avulla liikkuminen ulkona (pyörätuoli, rollaattori ym.)	Apuvälineen henkilökohtainen arviointi, ohjaus Turvallisuus (heijastin, jääpiikki ym.)	Fysioterapeutti Kuntohoitaja Omahoitaja Koko henkilökunta
Taataan turvallinen kotiutus	Avustajan käyttö	Omaiset yhteistyössä henkilökunnan kanssa
Muistihäiriöisten liikkuminen(esim. kulkuvälineillä)	Rohkea puuttuminen tilanteen muuttuessa (esim. ajotaitokoe, kuulon ja näön tarkastus	Lääkäri Omaiset Avustajat Koko henkilökunta
Muiden potilaiden liikkuminen (esim. kulkuvälineillä)	Huomioitava päihteiden ja lääkkeiden väärinkäyttäjät Avustajan käyttöönotto	

7.2.3b Sisä- ja ulkotilat/henkilökunta

Tavoite	Toimenpide	Vastuu
Terveystä ja ajokunnosta huolehtiminen	Säännölliset terveystarkastukset ja omasta kunnosta huolehtiminen	Työterveyshuolto itse
Turvallinen liikkuminen työmatkoilla ja työajan ulkopuolella	Riittävä lepo, uni Turvavarusteiden käyttö(pyöräilykypärä, heijastimet ym.)	Henkilökunta

7.2.3c Piha-alue

Tavoite	Toimenpide	Vastuu
Riittävästi valaistus turvallinen piha-alue	Riittävä valaistus, liukkauden torjunta ja riittävästi pysäköintitilaa Ilmoitetaan havaituista puutteista välittömästi	Kiinteistön hoitaja Tekninen toimi
Turvallinen liikkuminen pihalla	Turvalliset jalkineet siirryttäessä toimitilasta toiseen	Henkilökunta
Tarkoituksenmukainen ja turvallinen piha-alue	Riittävästi tilaa huoltoliikenteelle Piha-alueen suunnittelu ja toteutus laaditun suunnitelman mukaisesti	Koko henkilökunta Sairaalassa asioivat Tekninen toimisto

7.2.4 Hammashoitolan liikenneturvallisuuksuunnitelma

Näkökulma	Toiminta	Vastuu
Koululaisten turvallinen matka koululta hammashoitolaan	Ekaluokkalaisille reitin opetus ja vanhempi oppilas saattajaksi	Hammashoitola Koulu Vanhemmat
Ikäihmisten turvallinen matka hammashoitolaan	Aikaa varatessa huomioidaan asiakkaan kunto ja huolehditaan riittävästä varotoimenpiteistä (hoitopaikasta saatto tai omainen saattajana)	Hammashoitola Omaiset Sairaalan ja vanhainkodin hoitohenkilöstö
Esilääkityt potilaat	Varmistetaan, että mukana saattaja ja kyyti menen tullen	Hammashoitola potilas
Turvallinen liikkuminen ulkoalueella	Riittävä valaistus, huolletut ja hiekoitetut kulkutiet	Kiinteistönhoitaja hammashoitola

7.2.5 Fysioterapia

Tavoite: Ikäihmisten ja liikuntarajoitteisten turvallinen liikkuminen liikenteessä

Kohderyhmä/tavoite	Toimenpide	Vastuu	Ajoitus
Liikuntarajoitteiset ja ikäihmiset Liikkumiseen sopiva ja turvallinen apuväline	Apuvälineen arviointi ja henkilökohtainen ohjaus sekä apuvälineen huolto Lisävarusteiden käytön edistäminen (kypärä, heijastimet, jääpiikit,	Fysioterapeutti Kuntohoitaja Apuvälineen lainaaja	Fysioterapia-käynnit Kotikäynnit Apuvälineen hakeminen tai lainaus
Apuvälineen oikea käyttö ja huolto	Apuvälineen käytön ja huollon opastus lainaajalle ja omaiselle Apuvälineeseen kuuluvien turvavarusteiden käytön opastus	Fysioterapeutti Kuntohoitaja Lainaaja	
Selviytyminen apuvälineen kanssa elinympäristössä	Arvioidaan asiakkaan liikkuminen apuvälineen kanssa hänen elinympäristönsään	Fysioterapeutti Kuntohoitaja Lainaaja	
Liikuntarajoitteisten turvallinen liikkuminen ja turvallisuus liikenteessä	Fyysisen toimintakyvyn ja liikuntakyvyn arviointi	Yhteistyö eri terveyden- ja sosiaalihuollon ammattiryhmien kanssa	
Turvallinen ja esteetön liikkuminen liikenneväylillä	Osallistuminen liikennesuunnitteluun ja ympäristösuunnitteluun	Yhteistyössä eri viranomaistahojen, terveyden-/sosiaalihuollon ammattiryhmien kanssa	

Parannusehdotuksia:

Välineitä ei saa siirtää suoraan potilaalta toiselle, kartoitetaan apuvälineen sopivuus/ tarve fysioterapiassa. Kulkureittien turvallisuus, johon kuuluu luiskien loivennus, kulkuväylien kunnostus ja riittävä valaistus

Yhteistyö: Sosiaali- ja tervepuolen eri toimipisteet ja muut liikenneturvallisuuteen liittyvät tahot

7.2.6 Vanhainkoti Päivärannan liikenneturvallisuussuunnitelma

Tavoite: Vanhainkodin asukkaiden, henkilökunnan ja vierailijoiden turvallinen liikkuminen vanhainkodissa ja sen lähiympäristössä

Tiedollinen, taidollinen, asenteellinen ja jatkuva koulutus.

Ajoitus: kokonaisuudessa jatkuva, poikkeuksena saneeraus.

Yhteistyötahot: kunnan eri yhteistyötahot, poliisi ja Liikenneturva

Kohde/ kohderyhmä	Toimenpide/asia	Vastuu
Asukkaat	<p>Ulko-ovet ovat aina sisältä katsoen lukossa</p> <p>Liikkuminen ulkona pääsääntöisesti avustajan kanssa</p> <p>Uuden apuvälineen käyttäjää opastetaan, väline säädetään sopivaksi ja yhdessä harjoitellaan apuvälineen oikea käyttö</p> <p>Apuvälineiden huolletaan ja pidetään kunnossa</p> <p>Laitetaan heijastimet kaikkiin apuvälineisiin ja ulkovaatteisiin</p> <p>Pidetään turvavyöt kiinni pyörätuoleissa ja geriatrioissa tuoleissa</p> <p>Turvalliset ulkojalkineet (liukastumisesteet)</p> <p>Lonkkahousu kunnan mukaan tarvittaessa</p> <p>Myös vaihtopaikkaisten apuvälineiden kuntoa tarkkaillaan ja niiden turvallista käyttöä opastetaan ja tarvittaessa harjoitellaan yhdessä . Myös taksinkuljettajia ja omaisia opastetaan turvalaitteiden käytöstä</p>	<p>Henkilökunta</p> <p>Henkilökunta</p> <p>Henkilökunta ja fysioterapeutti</p> <p>Henkilökunta ja kiinteistön hoitaja</p> <p>Henkilökunta ja kiinteistön hoitaja</p> <p>Henkilökunta</p>
Henkilökunta	<p>Liikennekasvatusta jatketaan työtilanteiden mukaan teemapäivät huomioiden</p> <p>Ammattitaidon ylläpitäminen asukkaan kuntoutuksen ja liikkumisen suhteen</p> <p>Turvalliset työjalkineet</p> <p>Omaishoitaja huomioi asukkaansa erityistarpeet myös liikenneturvallisuuden suhteen</p> <p>Kiireetön liikkuminen – henkilökuntaa tarpeeksi</p> <p>Tulevassa saneerauksessa huolehditaan liikenne ja liikenneturvallisuus suunnittelussa ja toteutuksessa</p>	<p>Vastaava sairaanhoitaja</p> <p>Henkilökunta</p> <p>Henkilökunta</p> <p>Henkilökunta</p> <p>Omaishoitaja</p> <p>Henkilökunta ja päättäjät</p> <p>Henkilökunta, päättäjät, suunnittelijat ja rakennuttaja</p>
<p>Alueet</p> <p>Piha</p> <p>Sisätilat</p>	<p>Ahdas, pysäköinnissä ja liikennöinnissä huomioidaan joustavuus jättäen kulkuväylät esteettömiksi</p> <p>Pihan hoito ja liukkauden torjunta oikea-aikaiseksi</p> <p>Pihaan riittävä valaistus</p> <p>Lattia- ja siivousmateriaaleissa huomioidaan liukkauden esto</p> <p>Ei irrallisia mattoja liikkumisreiteillä</p> <p>Kulkuväylät esteettömiä</p> <p>Riittävä valaistus</p>	<p>Henkilökunta ja kiinteistönhoitaja</p>

7.2.7 Metsätähden liikenneturvallisuussuunnitelma

Tavoite: Liikenneturvallisuus työssä, työmatkoilla, vanhusten ja lasten liikkumisessa

Kohderyhmä/tavoite	Toimenpide	Vastuu	Ajoitus
Metsätähden asukkaat, päiväkeskuksen ja neuvolan asiakkaat Turvallinen liikkuminen liikenteessä	Fyysisen toimintakyvyn arviointi, kuulon ja näön tarkastukset	Hoitohenkilöstö Lääkäri Fysioterapeutti Omaiset	Fysioterapian käynnit Kuntoutus
Oikeat apuvälineet ja turvavarusteet sekä niiden hallittu käyttö turvallisessa liikkumisessa	Rollaattori, keppi ja pyöräkelkka Jääpiikit Heijastimet vaatteisiin ja apuvälineisiin Apuvälineiden käytön ja huollon opastus		Jatkuvasti Fysioterapian käynnit
Turvallinen liikkuminen pihapiirissä	Oikea-aikainen liukkauden torjunta hiekoituksella, lumien auraus ja luonti niin, että esteetön ja vaaraton liikkuminen mahdollista apuvälineen kanssa	Kiinteistön huollosta vastaavat Henkilökunta	Syksy, talvi, kevät
Päiväkodin lapset			
Keittiön huoltoliikenne pihan poikki saatava turvallisesti	Tien siirto pois nykyiseltä paikalta	Tekninen toimisto	Vuonna 2001
Turvallinen ulkoilu-ympäristö	Lasten valvonta Riittävä valaistus	Henkilökunta Tekninen toimisto	Jatkuvasti
Turvavarusteiden käytön edistäminen	Heijastimet ja niiden käytön opastus Turvaistuimet ja niiden oikea käyttö, turvavyön käyttö	Henkilökunta Lasten vanhemmat	Jatkuvasti
Lasten turvallinen kuljetus päivähoitoon	Sovitaan lasten tuontiin ja hakemisen liittyvistä säännöistä vanhempien kanssa Opastetaan vanhempia käyttämään turvavarusteita (turvavyö, turvaistuin, pyöräilykypärä, heijastin)	Henkilökunta Lasten vanhemmat	Lasten saapessa päivähoitoon
Lasten liikennekasvatus	Suunnitelmallinen liikennekasvatus	Henkilökunta	Säännöllisesti koko vuoden

Kohderyhmä/tavoite	Toimenpide	Vastuu	Ajoitus
Työikäiset/ henkilökunta			
Ajokunnosta huolehtiminen	Näön ja kuulon tarkastukset Keskustellaan väsymisen, stressin ja mielentilan vaikutuksesta liikenneturvallisuu-teen	Lääkäri Työterveyshoi- taja Työterveyshoi- toja	Säännöllisesti Säännöllisesti
Liikennekelpoinen auto	Auton huoltaminen ja pitämi- nen liikenneturvallisessa kunnossa Kotihoidon autoille katos	Henkilökunta Autolla liikkuvat	Jatkuvasti
Turvavarusteiden käytön edistäminen	Motivoidaan käyttämään hei- jastinta, pyöräilykypärää ja turvavyötä	Henkilökunta	Jatkuvasti
Turvallinen ja toimiva pysäköintialue	Lisää pysäköintipaikkoja	Tekninen toi- misto	Vuonna 2001

7.3 Ympäristö- ja teknisten palvelujen liikenneturvallisuussuunnitelma

7.3.1 Liikennemerkki- ja viitoitussuunnitelma

Ympäristötoimi laatii liikennemerkki- ja viitoitussuunnitelman vuoden 2001 aikana. Suunnitelma laaditaan yhteistyössä tiepiirin kanssa ja siinä käsitellään myös taajamien nopeusrajoitukset. Laaditaan kunnan kiinteistöjen pihojen liikennemerkkisuunnitelmat, joissa huomioidaan mm. pysäköintiä ohjaavat merkit, viitoituksen tarkistus ym.

7.3.2 Rakennuslupavaiheen liikenneturvallisuustarkastelut

Liikenneturvallisuustarkastelut rakennuslupaa myönnettäessä ja tarkastusten yhteydessä

1. Turvallinen liittymä
  - näkemävaatimukset täyttyvät katuun liittyessä
  - liittymälupa yleisen tiehen liittyessä
  - piha-aleen korkeusasema niin, että liittymään saadaan hyvä tasaus
  - liittymän mitoitus mitoittavan ajoneuvon mukaan
2. Suuremmissa kiinteistöissä piha-aleen liikennemuotojen erottelu
  - kevyen liikenteen ja autoliikenteen erottelu
  - huoltoliikenteen erottelu muusta liikenteestä
  - huoltoliikenteen lastauspaikan liikennejärjestelyjen mitoitus suurimman ajoneuvon mukaan
  - kevyen liikenteen ohjaus kevyen liikenteen väylälle tai suojatielle
3. Pysäköintijärjestelyjen toimivuus ja turvallisuus
  - riittävä määrä pysäköintipaikkoja
  - pysäköintipaikkojen sijoitus tontilla niin, että pysäköintipaikkoja käytetään
  - riittävä määrä pysäköintipaikkoja
  - asiakkaiden ja henkilökunnan pysäköintipaikkojen rakentaminen erilleen
4. Huoltoasematonttien liikennejärjestelyjen toimivuus
  - riittävän suuri tontti (1 ha)
  - mittarikentän rauhoittaminen läpiajo ja pysäköintiliikenteeltä
  - läpiajo ja pysäköinti huoltoasemakiinteistön sisäänkäyntien edestä estetty
  - riittävästi pysäköintipaikkoja henkilöautoille
  - riittävästi pysäköintipaikkoja raskaille ajoneuvolle erillään henkilöauto-paikoista
  - selkeä ja riittävä liikenteen ohjaus liikennemerkeillä ja ajoratamerkin noilla sekä tontilla liikennöinnistä ja pysäköinnistä
5. Pensasaidan sijoitus
  - määritetään pensasaidan sijoitus sen mukaan, mitä istutettava aitapensas vaatii pysyäkseen tontin puolella
6. Pihan rakentamisen valvonta
  - tarkastetaan, että piha on rakennettu pihasuunnitelman mukaan

7.3.3 Näkemien raivaus

Näkemiä raivataan asemakaavateiden liittymien ja risteysten osalta kaava-alueella. Yksityisteiden tarkastusten yhteydessä kehoitetaan myös yksityis-teitä kiinnittämään huomiota näkemäalueiden raivaukseen. Tienvarsien metsien aluskasvillisuuden raivausta tehostetaan ainakin valtateillä 9 ja 23 ja maantiellä 641.

7.3.4 Hirvikannan vähentäminen

Hirvikannan vähentäminen otetaan yhdeksi tavoitteeksi. Kuntien liikenneturvallisuuksryhmien tulee esittää yhteneväiset kannanotot siitä, miten voidaan parantaa mahdollisuuksia vähentää hirvionnettomuuksia.

Nämä toimenpiteet jatkuvat vuosittain.

7.3.5 Koulujen, terveystakeskuksen ja päiväkotien alueiden liikennöinti

Koulujen, terveystakeskuksen ja päiväkotien alueiden liikennöintiä suunnitellaan toimivammaksi yhteistyössä käyttäjien kanssa. Koulukeskusmonitoimitalo -alueen kevyen liikenteen väylät tarkastetaan Keskustielle asti samoin Aseman koulun liittymät selvitetään.

7.3.6 Yhteistyö eri hallintokuntien ja muiden yhteisöjen kanssa

Tehdään yhteistyötä eri hallintokuntien ja muiden yhteisöjen, samoin kuin kaikkien kuntalaisten kanssa liikenneturvallisuuden parantamiseksi. Liitteessä 2 eri yhteistyötahot.

5.3.7 Tiedotustilaisuuudet

Järjestetään tiedotustilaisuuksia, joissa kerrotaan oikeista tilannenopeuksista, joka taajamassa tämän vuoden aikana.

7.3.8 Tiepiirin ja ympäristöpuolen yhteinen tiedotus

Tiepiirin ja ympäristöpuolen kanssa yhteistyössä tiedotetaan liikenneturvallisuuksasioista eri vuodenaikoina. Tiepiiri tiedottaa uusista ja valmistuneista tiehankkeista yleisten teiden osalta.

Tiedotetaan myös kunnan tulevista tiehankkeista ja asemakaavateiden kunnossapidosta tarpeen mukaan.

7.3.9 Kaavoitus ja maankäyttö

Kaavoituksessa ja maankäytön suunnittelussa huomioidaan liikenneturvallisuus yhtenä osana suunnittelua.

Yleiskaavan liikenneturvallisuustarkastelut:

- Toimintojen sijoittelun ja niiden tuottaman liikenteen liikenneturvallisuustarkastelut
- yleiskaava-alueen liikenneverkon turvallinen liittäminen olemassa olevaan liikenneverkkoon
- Autoliikenteen verkon toiminnallinen luokittelu ja verkon turvallisuus- ja toimivuustarkastelu
- Kevyen liikenteen verkon toiminnallinen luokitus, jatkuvuus ja liittyminen olemassa olevaan kevyen liikenteen verkkoon
- Kevyen liikenteen ja autoliikenteen liikenteen risteämisen turvallisuustarkastelut

Asemakaavan liikenneturvallisuustarkastelut:

- katujen poikkileikkauksen mitoitus ja katualueen leveyden mitoitus valitsevat maasto-olosuhteet huomioiden
- näkemäalueiden mitoitus ja huomiointi liittymien katualueessa
- katugeometrian ja katujen pituuden suunnittelu valitun nopeustason mukaisesti
- autoliikenteen ja kevyen liikenteen turvallisen risteämisen tarkastelut
- liittyminen liikenneturvallisuustarkastelut
- katujen ja erityisesti liittymien tasauksen liikenneturvallisuustarkastelut
- tonttien liikenteen ohjaus alempiluokkaisien kadun kautta katuverkkoon
- liikekiinteistöjen ja huoltoasemien tonttien koon ja liittymän paikan liikenneturvallisuustarkastelut

7.3.10 Yhteistyö lehdistön kanssa

Toimitetaan paikallislehden kanssa vuosittain liikenneliite, jossa kerrotaan liikenneturvallisuudesta ja palkitaan tehdystä liikenneturvallisuustyöstä henkilö tai yhteisö vuosittain. Kunta kertoo myös henkilöstölehdessään Vipussa liikenneturvallisuusasioista.

7.3.11 Koulutustilaisuudet

Järjestetään koulutustilaisuuksia Liikenneturvan kanssa säännöllisesti.

8.

HANKASALMEN LIIKENNEYMPÄRISTÖN PARANTAMISTOIMIEN TOIMENPIDEOHJELMA

Toteuttamiskelpoisista liikenneympäristön parantamistoimista laadittiin toimenpideohjelma. Toimenpideohjelman toimenpiteet jaettiin kolmeen kiireellisyysluokkaan. Kiireellisyysluokkaan I vuosille 2001-2004 otettiin kiireellisimmistä toimista sellaiset, jotka tienpitäjien tämänhetkisen näkemyksen mukaan on realistista toteuttaa. Kiireellisyysluokka II 2005-2008 ja kiireellisyysluokka III 2009-.

Toimenpideohjelman liikenneturvallisuustoimien (rakentamistoimet) toteuttamiskustannukset ovat noin 45 miljoona markkaa. Keski-Suomen tiepiirin osuus niistä on noin 70 %, Ratahallintokeskuksen 20 % Hankasalmen kunnan osuus ja muiden tahojen 10 %. Yhteistyöhankkeissa lopullinen kustannusjako sovitaan aina hankepäätyä tehtäessä. Lisäksi liikenneväylien kunnossapidon parantaminen vaatii noin 1 miljoonan markkaa kunnossapitotöihin.

Taulukoissa kiireellisyysluokka lyhennetty KL. Heva vähenemä tarkoittaa tiehallinnon Tarva 4.1 laskentaversiolla saatua toimenpiteen henkilövahinko-onnettomuuksien vähenemää vuodessa. Hevan hinta ilmoittaa, kuinka paljon yhden henkilövahinko-onnettomuuden estämisen hinta on em. toimilla miljoonina markkoina.

Taulukko 8 –1. Liikenteenohjaustoimet kiireellisyysluokassa I

Hanke n:o	Hanke Toimenpiteet	Heva- väh.	Toteut. kust. (1000 mk)	He- van hinta Mmk
1	Kirkonkylän, Asemanseudun ja Niemisjärven taajamien nopeusrajoitusjärjestelmän parantaminen <ul style="list-style-type: none"> - 40 km/h aluenopeusrajoitus Keskustielle (mt 641) ja Hankamäentielle (mt 641) sekä 30 km/h nopeusrajoitus alemmalle katuverkolle kirkonkylässä - 40 km/h aluenopeusrajoitus Kuuhankavedentielle (mt 6416) ja Tervämäentielle (pt 15241) sekä 30 km/h nopeusrajoitus alemmalle katuverkolle Asemanseudulla - 40 km/h aluenopeusrajoitus Niemisjärventielle (mt 6483) ja 30 km/ nopeusrajoitus alemmalle katuverkolle - 40 km/h aluenopeusrajoitusten alkamiskohtien korostaminen 900 x 900 liikennemerkkeillä molemmin puolin katua ja ajorataan tehtävillä huomioraidoilla ennen liikennemerkkejä - 50 km/h nopeusrajoitus säilytetään Keskustiellä Kirkkotiestä etelään ja Terveyskeskukselta Pellisentielle kirkonkylässä 	0,023 0,001	80 5 5	 0,2 5
2	Kirkonkylän, Asemanseudun ja Niemisjärven liikenteen ohjauksen parantaminen <ul style="list-style-type: none"> - taajamien katujen liikenteenohjaussuunnitelmien laadinta ja toteuttaminen - kunnan kiinteistöjenpihojen liikennemerkkisuunnitelmat ja niiden toteutus 		200	
3	Ysitien, Pieksämäentien ja Nälkämäentien (vt9/ vt 23/ mt 6412) liittymän liikenteenohjauksen parantaminen <ul style="list-style-type: none"> - Stop- merkkien siirto pysäytysviivan kohdalle 	0,013	5	0,4
4	Ysitien ja Niemisjärventien (vt 9/mt 6411/ mt 6183) liittymän liikenteen ohjauksen parantaminen <ul style="list-style-type: none"> - Stop- merkkien siirto pysäytysviivan kohdalle ja toistot saarekkeisiin 	0,008	10	1,3
5	Ysitien (vt 9) liikenneturvallisuuden parantaminen <ul style="list-style-type: none"> - tien reunapaalujen asentaminen välille Niemisjärvi - Pieksämäentie 	0,124	120	1,0
6	Sauvomäentien (mt 6413) nopeusrajoituksen tarkistaminen <ul style="list-style-type: none"> - 50 km/h nopeusrajoitus Sauvomäen kylän kohdalle 	0,001	2	2,0
7	Kankaisten koulun pihan rauhoittaminen autoliikenteeltä <ul style="list-style-type: none"> - moottorikäyttöisellä ajoneuvolla ajo kielletty liikennemerkki ja arkipäivinä maanantaista perjantaihin 7-17 lisäkilpi (auto-liikenne kielletään koulupäivän aikana) 		2	

Taulukko 8.-2. Yleisten teiden parantamistoimet

Hanke n:o	Hanke Toimenpiteet	Heva- väh. Hvj.onn /1 v	Toteutus- kustan- nukset (1000 mk)	He- van hinta Mmk	KL
101	Ysitien ja Niemisjärventien (vt 9/ mt 6411/ mt 6183) liittymän liikenneturvallisuuden parantaminen - eritasoliittymänrakentaminen ja sen yhteydessä kevyen liikenteen väyläjärjestelyt asutuksen ja koulun välille	0,084	15 000	179	III
102	Ysitien ja Pieksämäentien (vt 9/ vt 23) liittymän liikenneturvallisuuden parantaminen - Liittymän porrastaminen siten, että Nälkämäentien liittymää siirretään lounaaseen	0,041	400	10	I
103	Keskustien (mt 641) liikenneturvallisuuden parantaminen - korotettujen suojateiden ja suojatien keskisaarekkeiden rakentaminen 40 km/h nopeusrajoituksen tukitoimena Keskuskadulle Terveyskeskuksen ja Koulutien välillä - suojatien keskisaarekkeen rakentaminen Keskustielle Kortekujan liittymään - mäntyjen harvennus/poisto Hankamäentien liittymän näkemäalueelta	0,106	200	2	I
104	Ysitien (vt 9) liittymien turvallisuuden parantaminen - yksityistieliittymäjärjestelyt liittymien vähentämiseksi ja jäljellejäävien yksityistieliittymien parantaminen vähintään väistötillalla varustetuiksi T-liittymiksi - Taipaleentien ja Kovalanmäentien liittymien porrastaminen ja väistötilojen rakentaminen - väistötilan ja tievalaistuksen rakentaminen Suolikoskentie liittymään - Armisvedentien ja Kankaislammentien liittymien porrastaminen ja varustaminen väistötiloin - kallioleikkauskohtien suojaus kaiteilla kohtaa - kaikkien liittymien näkemäalueiden merkintä paa- luilla ja raivaus näkemäesteistä - tievalaistuksen rakentaminen Armisvedentien liittymään - tienvarsimetsien aluskasvillisuuden raivaus - ohituskaistaparin rakentaminen ja hirviaitojen rakentaminen ohituskaistojen kohdalle sekä liikeilmaisinten asentaminen hirviaidan päihin - Uimalantien liittymän katkaisu	0,314 0,016 0,013 0,015 0,005 0,014 0,034 0,067	5000 300 200 300 80 80 50 3000 10	16 19 15 20 16 6 2 45	II II I II I I I II I

Taulukko 8.2 jatkuu

Hanke n:o	Hanke Toimenpiteet	Heva- väh. Hvj.onn /1 v	Toteutus- kustan- nukset (1000 mk)	He- van hinta Mmk	KL
105	Pieksämäentien (vt 23) liikenneturvallisuuden parantaminen - Kankaislammentien ja Häkärinteen liittymän porrastaminen kahtena väistötillallisena liittymänä	0,000	300	600	III
106	Hankasalmentien (mt 641) kevyen liikenteen turvallisuuden parantaminen - kevyt liikenteen väylän ja tievalaistuksen (myötäävin pylväin) rakentaminen kirkonkylästä Asemanseudulle	0,146	7000	48	II
107	Kuuhankavedentien (mt 6416) liikenneturvallisuuden parantaminen - suojatien keskisaarekkeiden rakentaminen 40 km/h nopeusrajoituksen tueksi - talon lunastus ja purkaminen Salontien liittymästä	0,065 0,007	300 30	5 4	I I
108	Tervämäentien (pt 15241) liikenneturvallisuuden parantaminen - suojatien keskisaarekkeiden tai korotettujen suoja- teiden rakentaminen 40 km/h nopeusrajoituksen tueksi	0,009	150/60	17/1	I
109	Niemisjärventien (mt 6183) liikenneturvallisuuden parantaminen - 40 km/h nopeusrajoituksen tukitoimet	0,001	100	100	II

Taulukko 8.-3. Katujen ja kunnan omistamien kiinteistöjen liikenneturvallisuuden parantamiseen parantamistoimet, kiireellisyysluokka I

Hanke n:o	Hanke Toimenpiteet	TK (1000 mk)
201	Koulutien liikenneturvallisuuden parantaminen - kevyen liikenteen väylän rakentaminen Kirkkotieltä koulun pihaan - korotetun suojatien rakentaminen Kirkkorannantien liittymän suojatielle - Koulutien rakentaminen hidaskaduksi	50 50- 70 100-200
202	Myllytien liikenneturvallisuuden parantaminen - Myllytien ja huoltamon piha-alueiden rakentaminen erilleen	50
203	Yrjönkadun liikenneturvallisuuden parantaminen - kevyen liikenteen väylän rakentaminen - hidasteiden rakentaminen	500 80
204	Koulukeskuksen ja monitoimitalon liikenneturvallisuuden parantaminen kirkonkylässä - kokonaisvaltainen liikennejärjestelyjen parantamisen suunnitelman laatiminen yhdessä koulun ja monitoimitalon henkilökunnan, käyttäjien, koululaiskuljetusten ja huoltoliikenteen suorittajien ja koululaisten vanhempien muodostaman tiimin kanssa	200-500
205	Terveyskeskuksen liikenne- ja pysäköintijärjestelyjen parantaminen - Pysäköintipaikkojen rakentaminen ja asiakas- ja henkilökuntapysäköinnin erottelu - Liikenteen ohjauksen parantaminen	300
206	Kirkonkylän päiväkodin liikennejärjestelyjen parantaminen - päiväkodin liikenteen ohjaus Hankavedentietä pitkin - saattoliikenteen järjestelyjen Hankavedentien yhteyteen ja päiväkodin pysäköintipaikkojen rakentaminen	200 150
207	Metsätähden liikennejärjestelyjen parantaminen - päiväkodin pihan rauhoittaminen huoltoliikenteeltä - saattoliikenteen järjestelyjen ja pysäköinnin järjestelyjen parantaminen	100-200
208	Ristimäen koulun liikennejärjestelyjen parantaminen - koulun piha-aleen rauhoittaminen autoliikenteeltä, rakentamalla saattolenkki autoille	20-30
209	Asemanseudun koulun liikennejärjestelyjen parantaminen - polkupyörien säilytyspaikan ja kevyen liikenteen väylän erottaminen toisistaan - piha-alueen jäsentely välituntipihaksi ja liikennealueeksi, jolla henkilökunnan pysäköinti ja koululaisia kuljettavien liikenne erotetaan toisistaan	200-300
210	Niemisjärven koulun piha - henkilökunnan pysäköintipaikkojen merkintä - polkupyörien säilytyspaikan rakentaminen ja kevyen liikenteen yhteyksien parantaminen	20-30
211	Sauvomäen koulun pihan liikennejärjestelyjen parantaminen - lauta-aidan siirto koulun liittymän näkemän parantamiseksi - koulun liikennejärjestelyjen tarkistus	5- 30

Taulukko 8.-4. Yksityisten tahojen liikenneturvallisuuden parantamistoimet

Hanke n:o	Hanke Toimenpiteet	Toteutuskus- tannukset. (1000 mk)
301	Taipaleentien liittymä Ysitiehen - näkemäleikkaus	5

Taulukko 8.-5 . Rautateiden liikenneturvallisuuden parantamistoimenpiteet

Hanke n:o	Hanke Toimenpiteet	Toteutuskus- tannukset. (1000 mk)
401	Jyväskylä-Pieksämäki rautatien tasoristeysten liikenneturvallisuuden parantaminen - lähestymismerkit kaikkiin tasoristeysksiin - Stop-merkit vartioimattomiin tasoristeysksiin ja pysähtymistasanteen kaltevuuden tarkistus Stop-merkin vaatiman pituuskaltevuuden mukaan ja tarvittaessa tasauksen parantaminen	15/kpl 3-10/kpl
402	Jyväskylä-Pieksämäki rautatien tasoristeysten poistaminen - Häppäläntien (mt 6183) tasoristeysksen parantaminen eritasoristeyskseksi - Taipaleentie (yt) tasoristeysksen parantaminen eritasoristeyskseksi - Yksityistiejärjestelyt Kielovuorentien ja Palokankaantien (läntinen) tasoristeysten poistamiseksi rakentamalla tasoristeysten väliin eritasoristeys - Sauvomäentien (pt 16744) ja Palokankaantie (itäinen) tasoristeysten poistamiseksi rinnakkaistiejärjestelyin ja rakentamalla eritasoristeys maastollisesti parhaaseen kohtaa	2000 2000 3000 1800

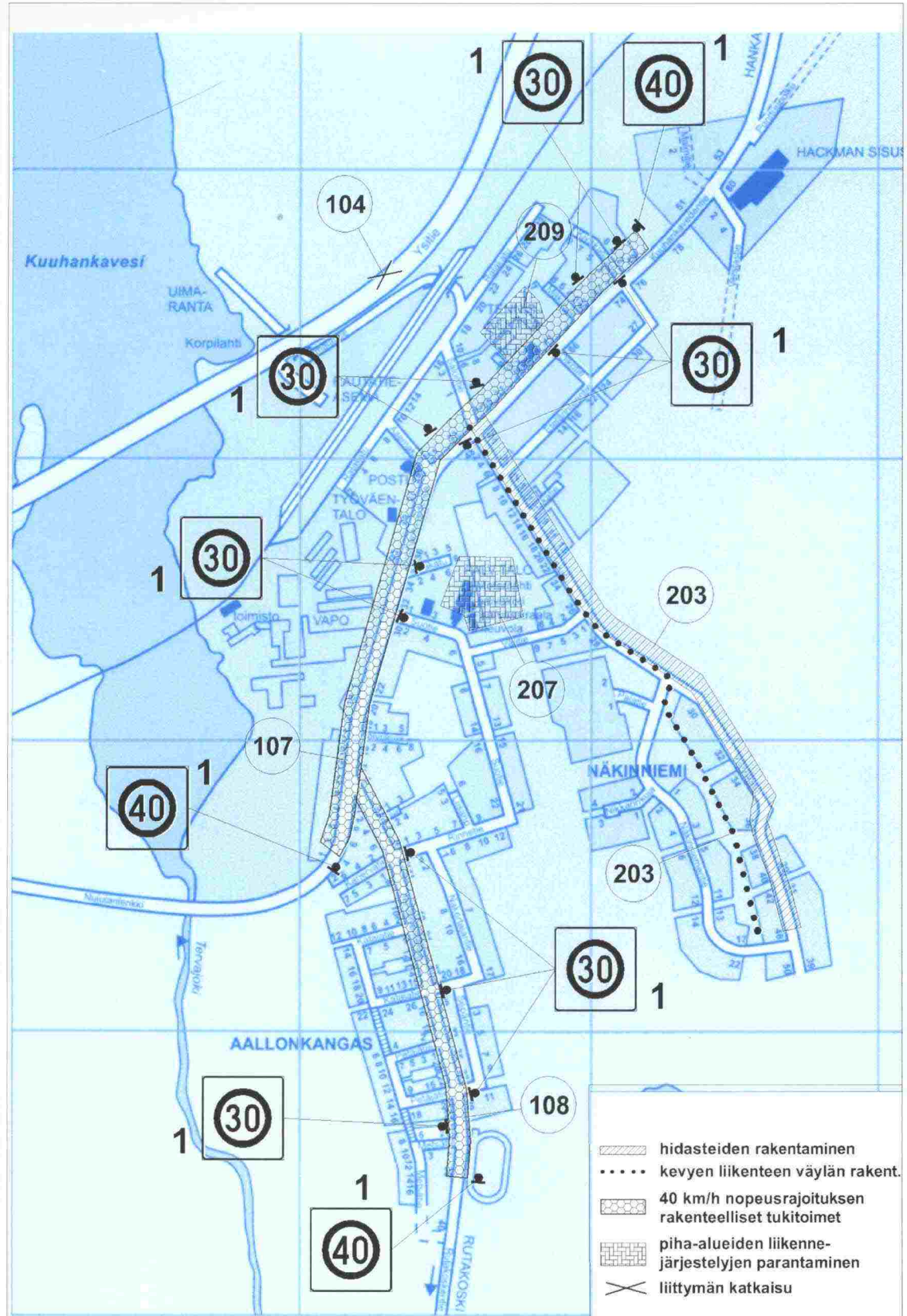
Taulukko 8.-6. Teiden, katujen ja liikennealueiden kunnossapidon parantamistoimet

Hanke n:o	Hanke Toimenpiteet	Toteuttaja
501	Teiden, katujen ja kevyen liikenteen väylien liittymien sekä rautateiden tasoristeysten näkemäalueiden kunnossapidon tehostaminen <ul style="list-style-type: none"> - näkemäalueiden merkintä - näkemäesteiden poisto merkityltä näkemäalueelta - kasvillisuuden poisto näkemäalueilta jo heinäkuussa - lumen poisto näkemäalueelta niin, että penkan korkeus ei ylitä 0,5 m - postilaatikkojen sijoittaminen niin, ettei niistä aiheudu näkemäestettä 	Tiepiiri / Kunta / Yksityistiekunnat / Muut yksityiset tahot
502	Liikennemerkkien ja liikennealueiden varusteiden kunnossapidon tehostaminen <ul style="list-style-type: none"> - rikkoontuneiden liikennemerkkien ja lisäkilpien korjaus välittömästi rikkoontumisen havaitsemisen jälkeen - rikkoontuneiden reunakivien korjaus välittömästi vaurion havaitsemisen jälkeen 	Tiepiiri / Kunta / Yksityistiekunnat / Muut yksityiset tahot
503	Talvikunnossapidon tehostaminen <ul style="list-style-type: none"> - avaruuden ja liukkauden torjunnan oikea-aikaistaminen 	Tiepiiri / Kunta / Yksityistiekunnat / Muut yksityiset tahot

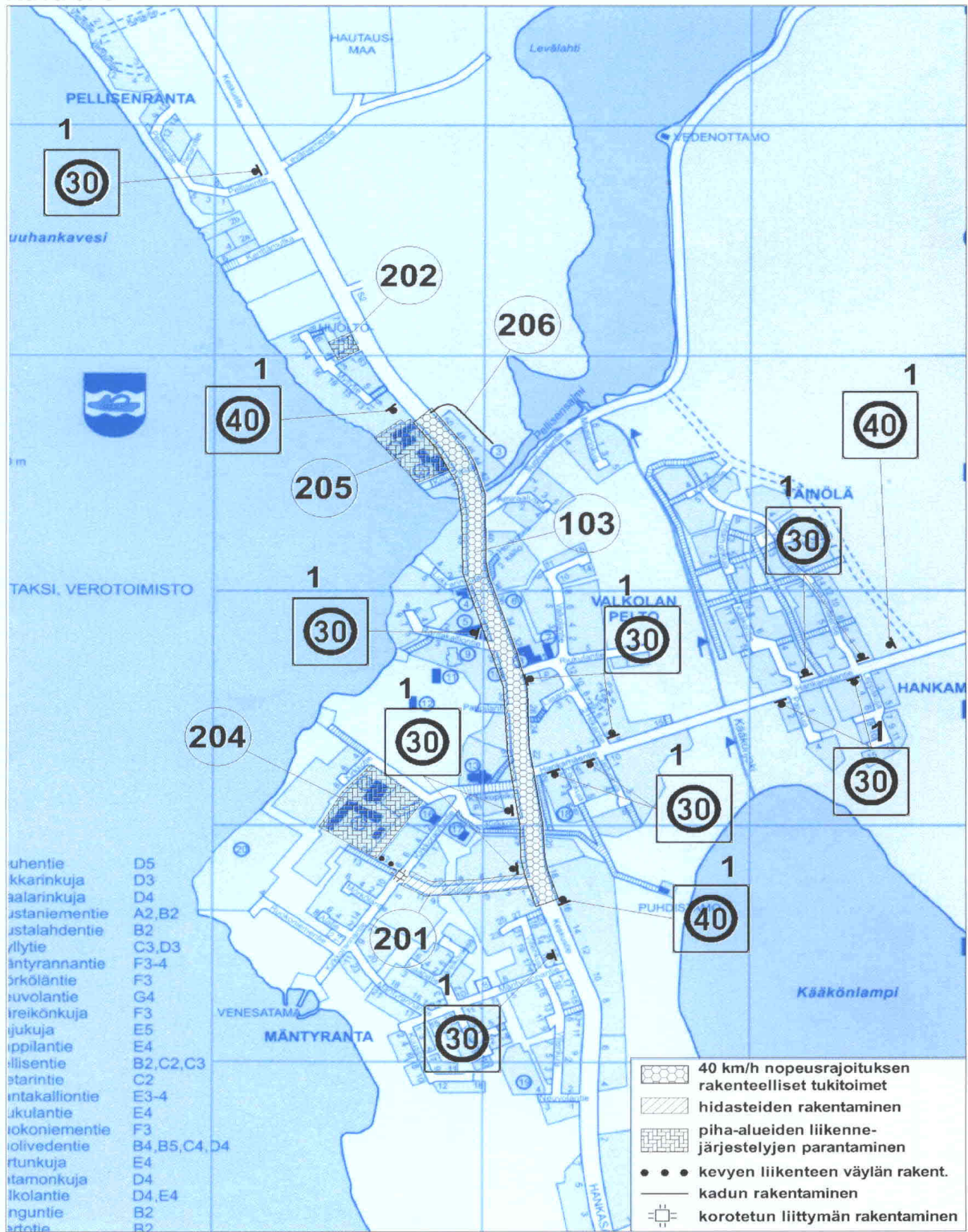
Kuvassa 8.7 näkyy kirkonkylän parantamistoimet. Kuvassa 8.8 näkyy Asemanseudun parantamistoimet. Kuvassa 8.9 näkyy Niemisjärven parantamistoimet. Kuvassa 8.10 näkyy Hankasalmen haja-asutusalueen parantamistoimet.

Kuva 8.-7

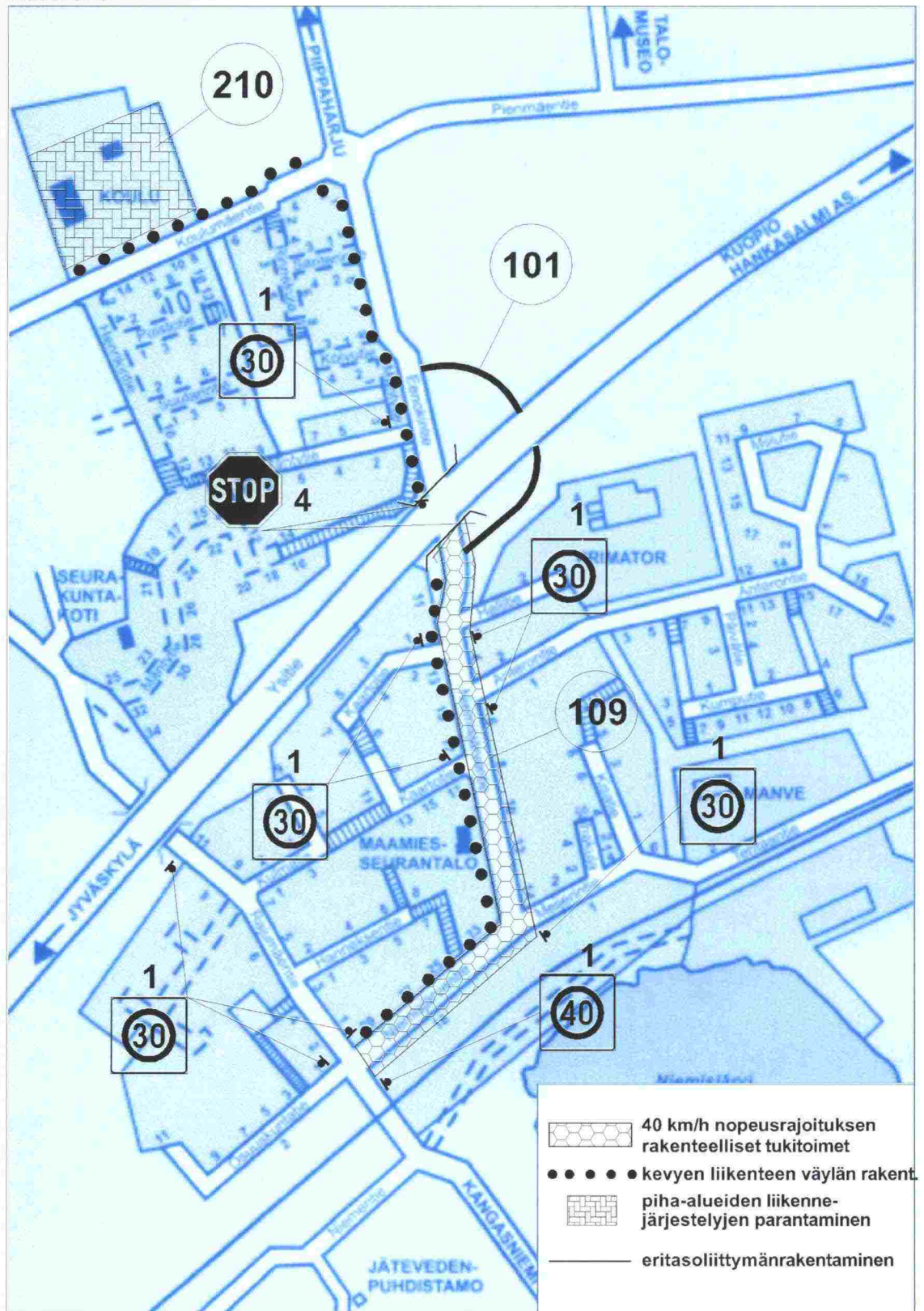

Kuva 8.-8

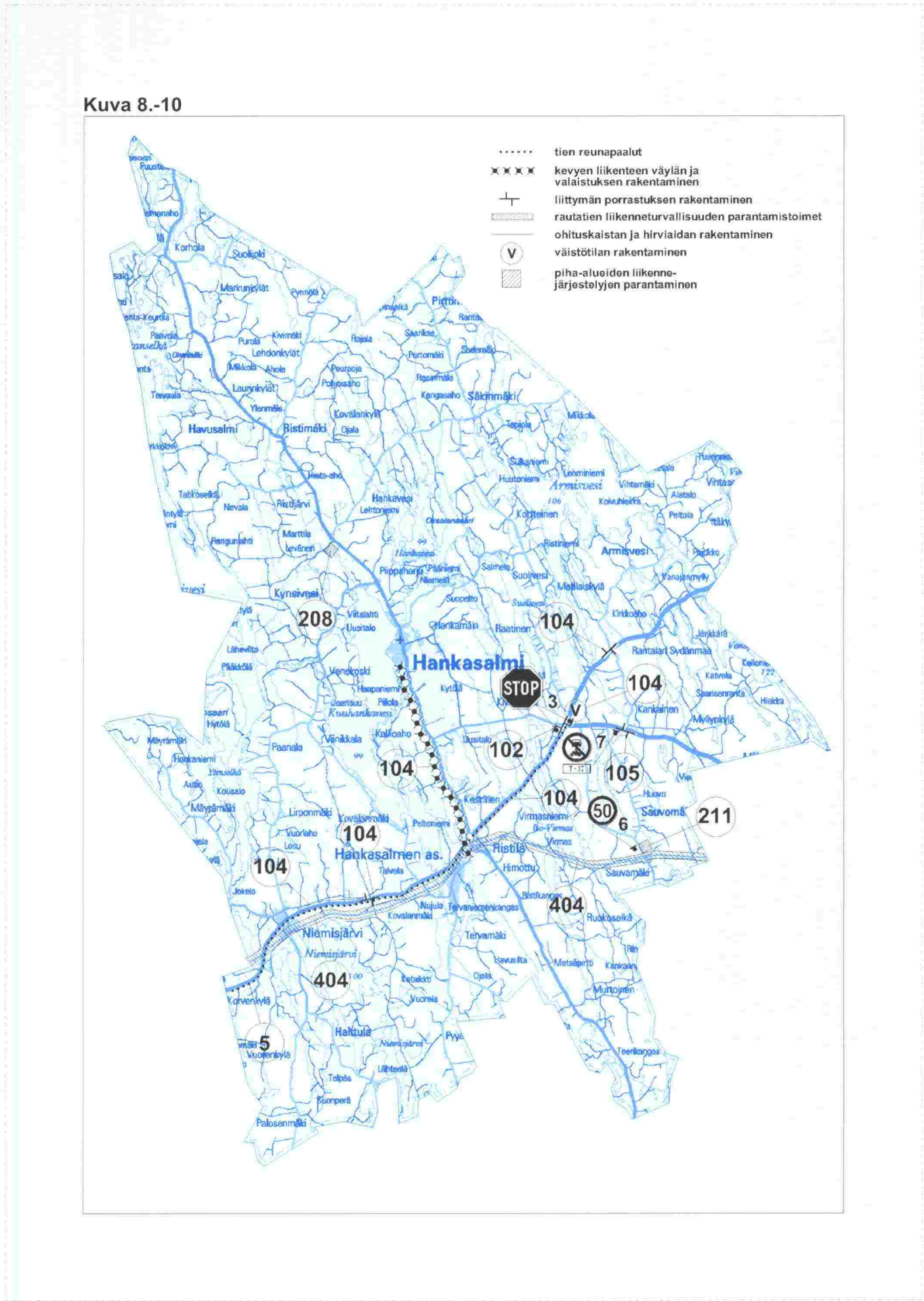
Kuva 8.-9

Kuva 8.-10

..... tien reunapaalut
××××× kevyen liikenteen väylän ja valaistuksen rakentaminen
+ liittymän porrastuksen rakentaminen
rautatien liikenneturvallisuuden parantamistoimet
ohituskaitaan ja hirviäiden rakentaminen
V väistötien rakentaminen
piha-alueiden liikennejärjestelyjen parantaminen

9. SUUNNITELMAN LIKENNETURVALLISUUSTOIMIEN LIKENNETURVALLISUUSVAIKUTUKSET

Hankasalmen liikenneturvallisuussuunnitelman liikenneturvallisuustyö ja liikenneympäristön parantamistoimet parantavat liikenneturvallisuutta merkittävästi.

Liikenneympäristön parantamistoimien vaikutus liikenneturvallisuuteen voidaan laskea TARVA 4.1 laskentaohjelmalla. Yleisten teiden liikenneturvallisuustoimenpiteiden toteuttamisella voidaan vähentää 1.1 henkilövahinko-onnettomuutta/ vuosi.

Nopeusrajoitus ja sen tukitoimet parantavat merkittävästi Hankasalmen liikenneturvallisuutta. Toimenpiteillä parannetaan erityisesti lasten ja ikääntyneiden omakohtaisesti kokemaa liikenneturvallisuutta.

Kunnan osastojen tavoitteellinen ja suunnitelmallinen liikenneturvallisuustyö parantaa kuntalaisten liikennekäyttäytymistä ja mahdollisuuksia välttää joutumasta henkilövahinkoon johtavaan liikenneonnettomuuteen.

10. JATKOTOIMET

10.1 Suunnitelman käsittely

Hankasalmen liikenneturvallisuussuunnitelmaluonnos käsiteltiin lautakunnissa. Lautakunnat antoivat seuraavat lausunnot:

Sivistyslautakunta:

Sivistyslautakunta katsoo, että liikenneturvallisuussuunnitelma on hyvin tervetullut asia lasten ja nuorten koulumatkojen turvaamiseksi. Suunnitelma on hyvä pohja käytännön työlle ja onkin syytä varmistaa, että asiat etenevät esitetyllä tavalla. Esimerkiksi koulujen pihilla tapahtuva liikennöinti ja sitä kautta turvallisuuskysymykset edellyttävät toimenpiteitä asiantuntijoilta.

Liitteenä 26 sivistyspalvelujen liikenneturvallisuussuunnitelma, joka on yksi osa Hankasalmen liikenneturvallisuussuunnitelmaa.

Kohdassa 7.1.4 viimeistä lausetta Koulujen liikennevalistustyö...: seuraa ilmeisesti luettelo teemoista, jotka ovat ilmeisesti otsikoitu virheellisesti pääotsikoiksi.

Ristimäen koululle (vrt. sivu 10 kuva) koulun pihaan on rakennettu kääntösilmukka. Lentopallokenttää ei voi siirtää koulun pihaan, koska se on oppilaiden välituntialuetta. Sivistyslautakunta esittää kuvatekstiä muutettavaksi seuraavasti:” Ristimäen koulun pihassa on ollut turhaa autoliikennettä. Kylätalon päähän rakennetun kääntösilmukan avulla on oppilaiden välituntipihalta saatu pois turha autoliikenne. Alueella oleva lentopallokenttä voidaan tarvittaessa siirtää jonnekin muualle. Lisäksi korjaus sivulle 2. Honkonen (ei Honkanen).

3.12.2001 on ympäristötoimelle toimitettu Aseman ala-asteen ja Mäkelän koulun vanhempainneuvoston lausunto liikenneturvallisuussuunnitelmasta(liite 26a)

Sivistystoimen johtajan ehdotus: Sivistyslautakunta hyväksyy osaltaan Hankasalmen liikenneturvallisuussuunnitelman tekstissä mainituin muutoksin.

Päätös: Hyväksyttiin seuraavin lisäyksin:

1. Oikoluku ja tekstiasettelu on syytä tarkistaa.
2. Niemisjärven, Venekosken ja Ristimäen koulujen kohdalla esitetään nopeuden alentamista 60 kilometristä 50 kilometriin.

Sosiaali- ja terveyslautakunta:

Sosiaalijohtajan ehdotus: Todetaan, että sosiaalitoimen osalta suunnitelma olisi voinut olla kattavampi. Tämän ovat myöskin suunnitelman kirjoittajat havainneet ja tehneet siihen parannusehdotuksen. Yksi parannusehdotus olisi toimintakeskuksen ohi menevän jalkakäytävän säilyttäminen jalkakäytävänä myös talviseen aikaan, jolloin se on muutettu alikulkutunneliin johtavaksi suksiladuksi vaikeuttaen näin ollen kehitysvammaisten turvallista liikkumista. Suunnitelma on kaiken kaikkiaan laadittu ammattitaidolla ja on tavoitteellinen.

Päätös: hyväksyttiin.

Ympäristölautakunta:

Hankasalmen liikenneturvallisuussuunnitelma on tarveselvitystasoinen selvitys Hankasalmen liikenneturvallisuuden ongelmista ja esitys niiden poistamiseksi. Suunnitelmassa on huomioitu Liikenne- ja viestintäministeriön liikenneturvallisuussuunnitelma 2001-2005 kuntien liikenneturvallisuustyölle asettamat tavoitteet.

Suunnitelma sisältää kunnan liikenneturvallisuustyön organisoinnin ja työvälineen (liikenneturvallisuussuunnitelman), jolla on mahdollista parantaa Hankasalmen liikenneturvallisuutta tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti. Suuremmista liikenneympäristön parantamistoimista on tehtävä vielä erikseen hankepäätökset. Hankepäätöksen jälkeen laaditaan toteuttamisen johtavat suunnitelmat ja mm. yhteistyöhankkeissa eri osapuolten rahoitusmahdollisuudet.

Ympäristötoimen johtajan ehdotus: Ympäristölautakunta päättää hyväksyä laaditun suunnitelman.

Päätös: Hyväksyttiin.

Keski-Suomen tiepiirin johtoryhmä käsittelee liikenneturvallisuussuunnitelmaluonnos tienpidon suunnittelun ryhmässä ja lähettää sen johtoryhmän hyväksyttäväksi selvityksenä, josta liikenneturvallisuutta parantavia toimia otetaan piirin toimenpideohjelmiin.

10.2

Suunnitelman toteutus

Vastuu suunnitelman toteutuksesta ja sen seurannasta on kuntaan nimettävällä kunnan liikenneturvallisuusryhmällä. Tämä liikenneturvallisuussuunnitelma on työväline, jonka avulla kunnan liikenneturvallisuusryhmä suunnitelmallisesti parantaa liikenneturvallisuutta seuraan kymmenen vuoden ajan. Kunnan liikenneturvallisuusryhmän on kokoonnuttava vähintään kaksi kertaa vuodessa. Kokoukset kannattaa ajoittaa niin, että toisesta kokouksesta voidaan ottaa liikenneturvallisuustoimia kunnan talousarvioon. Toisessa kokouksessa käydään läpi edellisenä vuotena toteutetut liikenneturvallisuustoimet ja arvioidaan niiden vaikutusta liikenneturvallisuuteen.

10.3 Liikenneturvallisuuskehityksen seuranta

Vastuu Hankasalmen liikenneturvallisuuskehityksen seurannasta on kunnan liikenneturvallisuusryhmällä. Tätä vastuuta se voi siirtää osastojen liikenneturvallisuustiimeille. Liikenneturvallisuuskehityksen mittareina voidaan pitää henkilövahinko-onnettomuuksien kehityksen seurantaa ja turvavarusteiden käytön määrää. Kysely ilmapiirin muutoksesta ja liikenneturvallisuuskysely ovat yksi tapa selvittää tienkäyttäjien liikennekäyttäytymisen kehitystä. Liikenneonnettomuuksien tilastoinnista vastaa ympäristöosaston liikenneturvallisuustiimi. Turvavarusteiden käytön seurannasta vastaavat kaikki kunnan osastojen tiimit. Valmiita ohjeita ja laskentalomakkeita mm. turvavyön, pyöräilykypärän ja heijastimen käytön tutkintaan on saatavissa Liikenneturvasta.

10.4 Muut jatkotoimet

Kunnan hallintokuntien ensimmäisen vuoden tärkein tehtävä on laatia yksityiskohtainen toimintaohjelma, jonka avulla liikenneturvallisuustyötä käytännössä aletaan tehdä.

Liikenneympäristön parantamistoimien toteuttaminen edellyttää yksityiskohtaisten suunnitelmien laadintaa. Suunnitelmien laadinnassa liikenneturvallisuuden laatuasiat on otettava huomioon jo suunnittelijoita valittaessa.

